

ЗАГАЛЬНИЙ ЗВІТ ЩОДО СТАНУ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ В ЄВРОПІ – ОНТЕ

2023

ТОМ 2
ІНФОРМАЦІЙНІ ДАНІ
ПО КРАЇНАХ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

OBSERVATORY
ON HISTORY TEACHING
IN EUROPE

Загальний звіт щодо стану викладання історії в Європі - ОНТЕ 2023.
Інформаційні дані по країнах. Том 2. Рада Європи. Переклад з англ.
мови та літ. ред.: М. Кафтан, С. Шкабко, О. Гусак, М. Мішин,
Ю. Реброва, Ю. Шийка. Переяслав (Київська обл.): Домбровська Я.М.,
2025. 144 с.

ISBN 978-617-8562-00-7

Висловлені в цій роботі погляди є відповідальністю авторів і не обов'язково відображають офіційну політику Ради Європи. Дозволяється відтворення уривків (до 500 слів), за винятком комерційних цілей, за умови, що зберігається цілісність тексту, уривок не використовується поза контекстом, не надає неповної інформації або іншим чином не вводить читача в оману щодо характеру, обсягу або змісту тексту. Посилання на першоджерело завжди повинно здійснюватися наступним чином: «© Рада Європи, рік видання». Усі інші запити, що стосуються відтворення/перекладу всього документа або його частини слід надсилати до Директорату комунікацій Ради Європи (F-67075 Strasbourg Cedex або publishing@coe.int). Усю іншу кореспонденцію, що стосується цього документу, слід надсилати на адресу Обсерваторії викладання історії в Європі.

F-67075 Strasbourg Cedex, France E-mail: ohnte@coe.int

Фотографії обкладинки: Europeana, The Auschwitz Museum, Bibliothèque nationale de France, @Lefteris on Canva, Canva pro, Adobe Stock

Видавництво Ради Європи F-67075 Strasbourg Cedex <http://book.coe.int>

ISBN: 978-92-871-9494-7

ISSN: 3007-908X

© Рада Європи, 2024
Надруковано ZN, Belgium

ЗМІСТ

	АЛБАНІЯ	4
	АНДОРРА	12
	ВІРМЕНІЯ	20
	КІПР	28
	ФРАНЦІЯ	36
	ГРУЗІЯ	44
	ГРЕЦІЯ	52
	ІРЛАНДІЯ	60
	ЛЮКСЕМБУРГ	68

АЛБАНІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

В Албанії є приватні школи. Відповідно до закону, що регламентує доуніверситетську освіту, всі приватні школи повинні викладати албанську мову та албанську літературу, історію албанської нації та географію Албанії албанською мовою.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

В Албанії є релігійні школи, але вони не дотримуються окремої навчальної програми з історії.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Існують школи для навчання учнів, які є представниками національних меншин. Вони навчаються за тією ж програмою з історії, що й інші державні школи, але також вивчають історію своєї країни грецькою або македонською мовами.

4. Чи викладають історію різними мовами?

У школах для представників грецької меншини історію Греції викладають грецькою мовою; у школах для представників македонської меншини історію Північної Македонії викладають македонською мовою.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Існують як професійно-технічні школи, так і школи з різними предметними спеціалізаціями в галузі мистецтва, іноземних мов та спорту. Ці школи працюють за тією ж програмою з історії, що й інші загальноосвітні школи, але зі скороченою кількістю годин на рівні старшої школи / профільної середньої освіти.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів	Деякі курси	Усі або більшість курсів	
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Розвиток навичок, необхідних на ринку праці - Зміцнення національної ідентичності	- Доісторичний період - Стародавній період - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час - Новітній час	- Національна історія - Європейська історія - Всесвітня історія - Деякі курси - Місцева та субнаціональна історія регіону - Регіональна історія (наднаціональна)	- Історія мистецтва - Екологічна історія - Гендерна історія - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія національних меншин і культур - Історія міграції

Організація навчальної програми

Навчальна програма організована за хронологічним, тематичним і компетентнісно-орієнтованим підходом.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

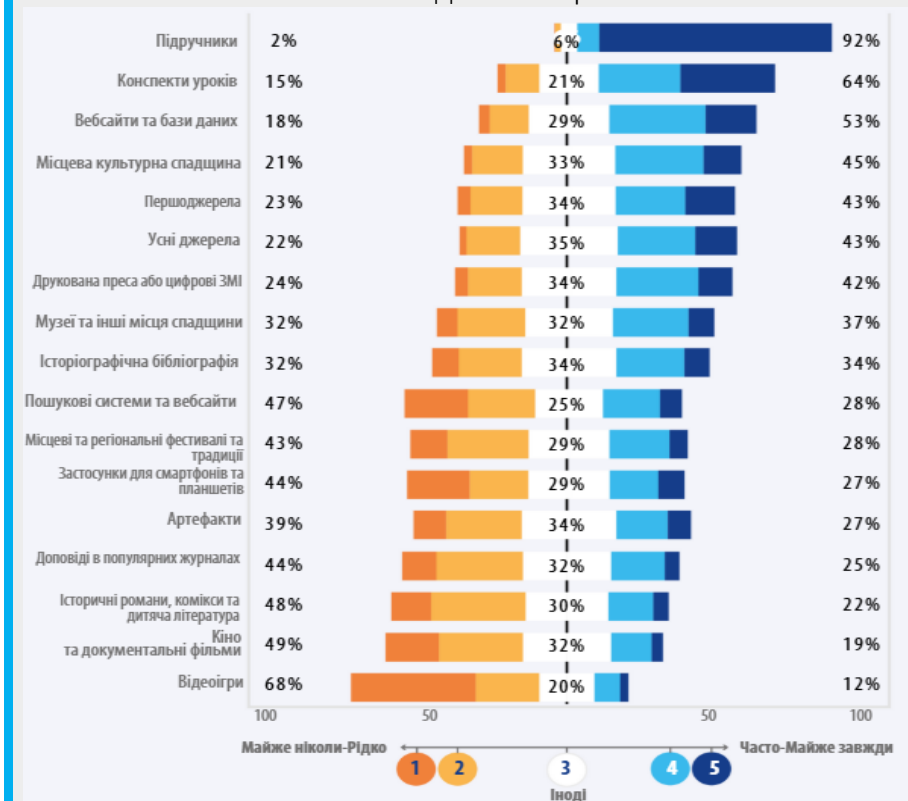
Після реформи навчальної програми спеціальна комісія, створена Міністерством освіти, затверджує три підручники з кожного предмета, зокрема з історії, з яких вчителі можуть обрати один для використання під час своїх занять. Вчителі також можуть вільно використовувати інші матеріали. Загалом, інші матеріали, окрім підручників, не підлягають затвердженню з боку албанського уряду.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Немає регулювання
• Кіно та документальні фільми на історичну тематику • Підручники з історії • Література (наприклад, історичні чи графічні романи) • Музеї та інші місця збереження національної та культурної спадщини • Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) • Першоджерела • Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) • Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою • Конспекти уроків • Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)	• Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику • Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) • Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) • Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) • Історіографічна бібліографія • Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) • Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями • Доповіді на історичну тематику в популярних журналах • Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою	• Відеоігри

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES¹?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є есе, усні опитування, завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел, запитання з декількома варіантами відповідей та проєктні роботи.

¹ прим. перекл.: Teachers' and Educators' Survey (TES) - опитування вчителів та викладачів.

Підсумкові іспити проводяться лише наприкінці факультативного курсу «Історія 12» в старшій школі в межах випускних іспитів (зовнішнього незалежного оцінювання). Іспити проводяться на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору), соціальні та громадянські компетентності (наприклад, навички розв'язання конфліктів, емпатія, повага до різноманіття), загальні навички (наприклад, комунікація, співпраця, використання ІКТ).

Підсумкові іспити проводяться в письмовій формі і включають відкриті, закриті запитання та запитання з декількома варіантами відповідей.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Викладачі повинні мати диплом магістра і дозвіл на викладання. Дозвіл отримують після складання національного стандартизованого тесту.

Вчителів беруть на роботу за результатами національного тесту, який складається онлайн на платформі «Вчителі для Албанії». Тест, організований Центром освітніх послуг (QSHA), містить запитання з науки та методики викладання. Ті, хто отримує найвищі бали за результатами тесту, починають працювати в школі протягом одного року без укладення трудового договору. Після року роботи директор школи оцінює роботу вчителя і приймає рішення про його призначення на посаду в школі.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової освіти вчителів готують до викладання цілого ряду дисциплін.

На рівні середньої освіти вчителів готують переважно або винятково як вчителів історії.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Обов'язковим є проходження щонайменше 18 годин навчання з підвищення кваліфікації протягом трьох днів на рік без відриву від роботи. Дев'ять годин з них складаються з очних або дистанційних (онлайн) навчальних занять, а решта дев'ять годин це індивідуальна робота учасників над підготовкою завдань. Вчителі можуть обирати курси з переліку навчальних модулів, акредитованих Акредитаційною комісією навчальних програм (КАРТ), відповідно до своїх пріоритетів і потреб у професійному розвитку. Міністерство освіти та Агентство із забезпечення якості доуніверситетської освіти (ASCAP) пропонують безкоштовні навчальні програми за пріоритетними напрямками в освіті.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- ІКТ та інноваційні навчальні матеріали
- Вивчення національної історії
- Компетентності історичного мислення.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Ресурси та бюджет
- Частота освітніх реформ
- Час, відведений на викладання історії в навчальній програмі.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В АЛБАНІЇ

Назви курсів та рівнів освіти албанською мовою:

- Histori 4,5 – Arsimi fillor
- Histori 6,7,8,9 – Arsimi i mesëm i ulët
- Histori 10,11,12 – Arsimi i mesëm i lartë
- Histori 11,13 (APT) – Arsimi profesional (AP) (Teknik/ menaxher)/Arsimi profesional (AP) (I profilizuar)/Arsimi profesional (AP)

ISCED -1 Початкова освіта				ISCED -2 Базова середня освіта		
ВІК УЧНІВ						
6	7	8	9	10	11	12
КУРСИ						
Історія не викладається на цьому рівні			Історія 4-5 35 занять на рік (45 хв кожне)		Історія 6-9	

Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (загальна освіта)

Вибірковий окремий курс історії з необов'язковим підсумковим оцінюванням

Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (професійно-технічна освіта). Історична освіта викладається протягом двох з чотирьох років професійної освіти

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%); «н/д» означає, що інформація відсутня.

Примітка: Ця вікова група релевантна для лише професійно-технічної освіти, оскільки загальна освіта складається лише з трьох років на рівні профільної середньої освіти, тоді як професійно-технічна освіта - з чотирьох років.

ISCED -3		Повна середня освіта					
		13	14	15	16	17	18 [⊕]
Історія 6 Історія 7, 8, 9		35 занять на рік (45 хв кожне) 70 занять на рік (45 хв кожне)		Історія 10-11 136 занять на рік (45 хв кожне)		Історія 12 136 занять на рік (45 хв кожне) Частка: ш/д	
		Історія не викладається на цьому рівні для професійно-технічної освіти		Історія 11 72 заняття на рік (45 хв кожне)	Історія не викладається на цьому рівні для професійно-технічної освіти		Історія 13 36 занять на рік (45 хв кожне)

АНДОРРА

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

В Андоррі є дві приватні школи, одна з яких працює за британською навчальною програмою, а інша - за іспанською.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

В андоррській освітній системі подібних шкіл немає. Частина шкіл, що підпорядковуються уряду Іспанії, мають церковну приналежність, але вони дотримуються тих самих навчальних програм, що й інші школи, незалежно від їхньої приналежності.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Не існують.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Школи викладають за андоррською, французькою або іспанською програмами, і тому історія викладається каталонською, французькою або іспанською мовами відповідно.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Є професійно-технічні навчальні заклади, але немає закладів з конкретною предметною спеціалізацією.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів	Усі або більшість курсів	Усі або більшість курсів	Усі або більшість курсів
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Розвиток навичок, необхідних на ринку праці - Зміцнення національної ідентичності	- Новітній час - Деякі курси - Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія	- Екологічна історія - Гендерна історія - Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія мистецтва

Організація навчальної програми

Навчальна програма організована за компетентнісним і тематичним принципом.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

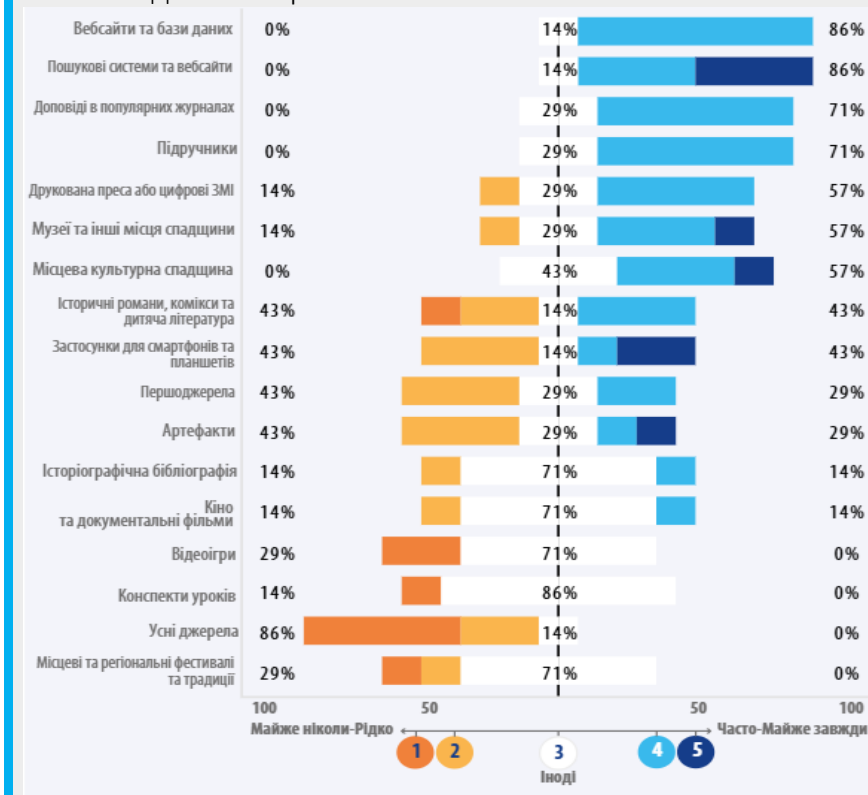
Вчителі можуть використовувати навчальні матеріали, не затверджені урядом Андорри, без будь-яких обмежень. Затвердження навчальних матеріалів для використання у викладанні історії відбувається на рівні шкіл.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Немає регулювання
- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Першоджерела - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали)	- Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)	- Історіографічна бібліографія - Підручники з історії - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків - Відеоігри - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання є створення учнівських портфоліо, есе, усні презентації/іспити, завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел та запитання з декількома варіантами відповідей.

Підсумкові іспити проводяться у 12 класі наприкінці вибіркового курсів «Історія» та/або «Історія мистецтва» в рамках державного іспиту Batxillerat, запровадженого на

національному рівні. На етапі базової середньої освіти проводяться регулярні контрольні роботи (contrôles continus), але немає іспитів.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору), соціальна та громадянська компетентності (наприклад, навички розв'язання конфліктів, емпатія, повага до різноманітності), загальні навички (наприклад, комунікація, співпраця, використання ІКТ).

Підсумкові іспити проводяться в усній, письмовій формі та на основі курсових проєктів. Усні іспити складаються з презентацій студентів. Письмові іспити включають запитання відкритого та закритого типу, завдання щодо аналізу джерел, запитання з декількома варіантами відповідей та есе.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Вчителі історії повинні пройти базову програму підготовки вчителів у французькому або іспанському університеті. Вони також повинні скласти іспит, який проводить відділ кадрів Міністерства освіти. Вчителі, які отримують посаду вчителя історії, проходять 10-місячний випробувальний термін, наприкінці якого їх роботу оцінюють директор навчального закладу та національний інспектор.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

Вчителів історії для початкової школи готують як вчителів історії та однієї або кількох інших дисциплін.

Вчителів історії для середньої школи готують винятково або переважно як вчителів історії.

13. *Які існують можливості для підвищення кваліфікації?*

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи проводяться Міністерством освіти, є обов'язковими і відбуваються щороку. Такі курси включають навчання методології компетентнісно-орієнтованої педагогіки; вивчення історії Андорри для вчителів історії, які здобували шкільну освіту не в Андоррі; а також навчання, спрямоване на розвиток навичок роботи з ІКТ.

14. *Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?*

- ІКТ та інноваційні навчальні ресурси
- Вивчення європейської/всесвітньої історії
- Інклюзивна освіта/освіта для людей з особливими потребами.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

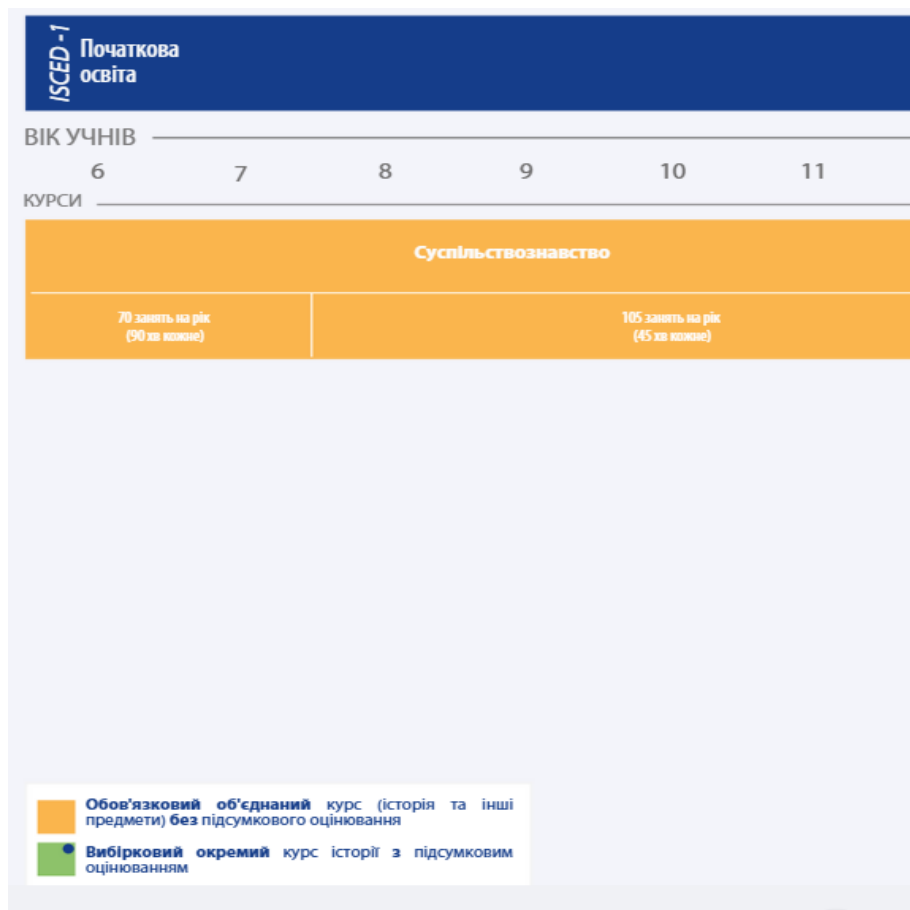
15. *Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?*

- Частота освітніх реформ
- Перевантаження навчальної програми
- Час, відведений на історію в навчальній програмі.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В АЛБАНІЇ

Назви курсів та рівнів освіти каталонською мовою:

- Ciències socials – Primera Ensenyança (Escola Andorrana de maternal i primera ensenyança)
- Ciències humanes i socials – Segona Ensenyança (Escola Andorrana de segona ensenyança)
- Història – Batxillerat (Escola Andorrana de batxillerat)
- Història de les arts – Batxillerat (Escola Andorrana de batxillerat)

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%).

ISCED -2		Базова середня освіта			ISCED -3		Повна середня освіта				
12		13		14		15		16		17	
		Гуманітарні та соціальні науки				Історія 70 занять на рік (120 хв кожне)					
		175 занять на рік (60 хв кожне)		105 занять на рік (60 хв кожне)		Частка: 15%		Частка: 20%			
						Історія мистецтва 70 занять на рік (60 хв кожне)					
						Частка: 14%		Частка: 22%			

ВІРМЕНІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

Хоча у Вірменії і є приватні школи, вони дотримуються тієї ж навчальної програми з історії, що й державні.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Не існують.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Не існують.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Історія викладається винятково вірменською мовою.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Шкіл з конкретно предметною спеціалізацією немає. Доступна професійна або технічна освіта, де вивчення історії є обов'язковим. Тривалість навчання варіюється залежно від професії від одного семестру (пів року) до двох семестрів (повний навчальний рік).

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Розвиток компетентностей для культури демократії - Деякі курси - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей історичного мислення - Зміцнення національної ідентичності	- Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час - Новітній час - Деякі курси - Доісторичний період	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія	- Історія мистецтва - Гендерна історія - Історія національних меншин і культур - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія міграції - Екологічна історія

Організація навчальної програми

Деякі курси організовані за тематичним принципом, інші - за хронологічним.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

Затвердження навчальних матеріалів для викладання історії здійснюється Міністерством освіти, яке організовує відкриті конкурси для організацій, що займаються створенням підручників відповідно до встановлених стандартів. Підручники, схвалені міністерством як такі, що відповідають

встановленим стандартам, можуть впроваджуватися в школах. Школи можуть обирати, якими підручниками користуватися, а вчителі не обмежуються в праві використовувати матеріали, не затверджені урядом Вірменії.

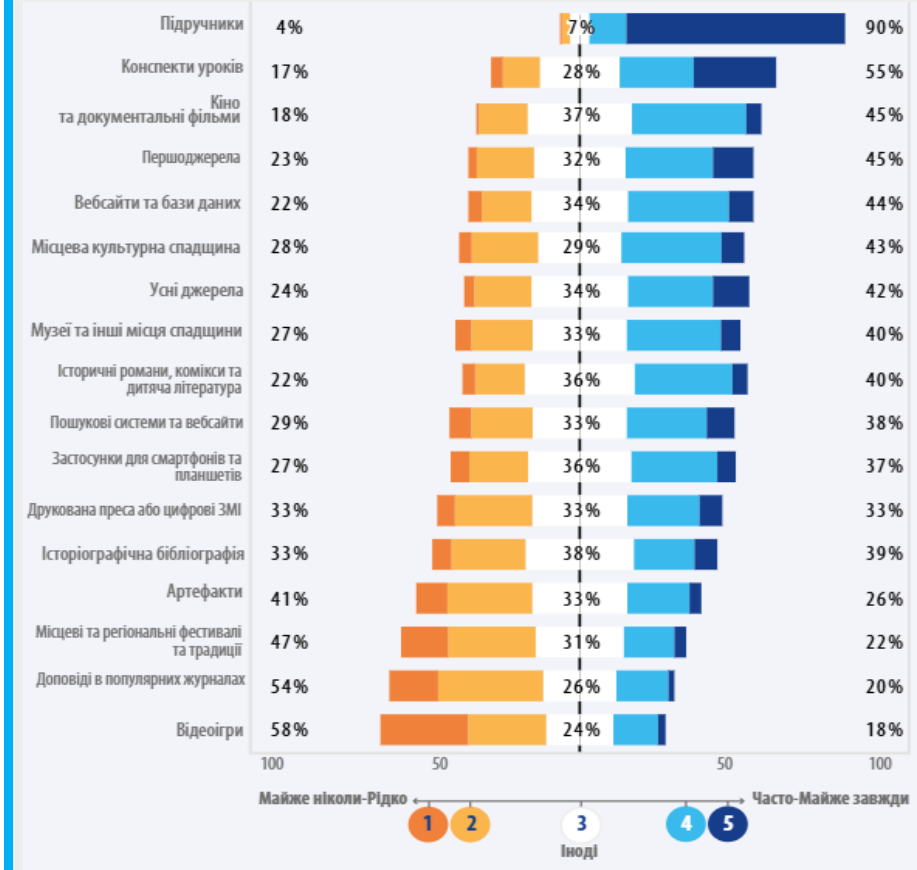
8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Рекомендовані

- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику
- Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво)
- Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна)
- Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики)
- Кіно та документальні фільми на історичну тематику
- Підручники з історії
- Історіографічна бібліографія
- Література (наприклад, історичні чи графічні романи)
- Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування)
- Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями
- Музеї та інші місця інтерпретації спадщини
- Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо)
- Першоджерела
- Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали)
- Доповіді на історичну тематику в популярних журналах
- Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою
- Конспекти уроків
- Відеоігри
- Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)
- Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є есе, усні презентації/іспити, завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел та запитання з декількома варіантами відповідей.

Підсумкові іспити проводяться наприкінці обов'язкового курсу «Історія Вірменії» як на рівні базової, так і на рівні профільної середньої освіти. Зміст іспитів змінюється в залежності від регіону.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору), соціальна та громадянська компетентність (наприклад, навички розв'язання конфліктів, емпатія, повага до різноманітності), загальні навички (наприклад, комунікація, співпраця, використання ІКТ).

Підсумкові іспити проводяться в усній та письмовій формі. Усні іспити включають запитання відкритого типу. Письмові іспити включають запитання відкритого та закритого типу та запитання з декількома варіантами відповідей.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Немає чітко визначених попередніх умов для викладання історії.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

Як на рівні початкової, так і на рівні середньої освіти вчителі отримують загальну підготовку для викладання низки дисциплін.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи є необов'язковими. Вони забезпечуються урядом і проводяться Національним центром розвитку освіти та інновацій.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- ІКТ та інноваційні навчальні матеріали
- Компетентності у сфері історичного мислення
- Методи активного навчання.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Час, відведений на історію в навчальних програмах
- Перевантаження навчальної програми
- Ресурси та бюджет.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ У ВІРМЕНІЇ

Назви курсів та рівнів освіти вірменською мовою:

- Հայրենագիտություն, Միջին դպրոց (Hayrenagitutyun, Mijin dprots)
- Հայոց պատմություն), Միջին դպրոց, Ավագ դպրոց (Hayoc patmutyun, Mijin dprots/Avag dprots)
- Հայոց եկեղեցու պատմություն), Միջին դպրոց/Ավագ դպրոց (Hayoc ekeghesu patmutyun, Mijin dprots/Avag dprots)
- Համաշխարհային պատմություն, Միջին դպրոց/Ավագ դպրոց (Hamashkharayin patmutyun, Mijin dprots/Avag dprots)

ISCED-1 Початкова освіта					ISCED-2 Базова середня освіта	
ВІК УЧНІВ						
6 7 8 9 10 11						
КУРСИ						
Історія не викладається на цьому рівні					Наша батьківщина та культура 34 заняття на рік (45 хв кожне)	Історія Вірменії
					Історія вірменської церкви	
					Всесвітня історія	
Обов'язковий об'єднаний курс (історія та інші предмети) без підсумкового оцінювання Обов'язковий окремий курс історії з підсумковим оцінюванням Обов'язковий об'єднаний курс історії без підсумкового оцінювання Окремий курс історії, який спочатку є обов'язковим, а потім стає вибірковим без підсумкового оцінювання						

			ISCED -3 Повна середня освіта		
12	13	14	15	16	17
51 заняття на рік (45 хв кожне)			Історія Вірменії 68 занять на рік (45 хв кожне)		
34 заняття на рік (45 хв кожне)			Історія вірменської церкви 34 заняття на рік (45 хв кожне)	Історія вірменської церкви 34 заняття на рік (45 хв кожне) Частка: н/д	
34 заняття на рік (45 хв кожне)			Всесвітня історія 34 заняття на рік (45 хв кожне)	Всесвітня історія 34 заняття на рік (45 хв кожне) Частка: н/д	

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%); «н/д» означає, що інформація відсутня.

КІПР

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

На Кіпрі є приватні школи, деякі з яких дотримуються тих самих навчальних програм, що й державні школи, а деякі мають окремі навчальні програми з історії.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Деякі школи адаптують навчальні програми до потреб членів окремих релігійних груп (вірменської, маронітської та католицької), пропонуючи викладання за адаптованими навчальними програмами з історії. Такі школи, однак, не є релігійними.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Низка шкіл, в яких навчаються учні, що є представниками вірменської, маронітської та католицької релігійних груп, не є приватними (вірменські школи «Нарег»² та «Початкова школа Агіос Маронас» (Agios Maronas Primary School)), в той час як «Коледж Терра Санта» (Terra Santa College) та «Школа Святої Марії» (St Mary's School) є приватними школами. У цих школах викладають за окремою програмою з історії.

² прим. перекл. Вірменські школи Нарег (Armenian Nareg schools) - низка вірменських шкіл на Кіпрі, названих на честь вірменського ченця і богослова Григора Нарегаці.

4. Чи викладають історію різними мовами?

У державних школах історію викладають грецькою мовою. У державних вірменських школах «Нарег» історію Вірменії викладають вірменською мовою, тоді як у деяких приватних школах предмети, включно з історією, викладають не грецькою, а іншою мовою.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Шкіл з конкретною предметною спеціалізацією немає, але учні старших класів можуть обирати напрямки з чітко визначеною предметною спеціалізацією, причому для деяких з них курс історії є обов'язковим. Існують також професійно-технічні навчальні заклади, що пропонують курси історії.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Деякі курси - Зміцнення національної ідентичності - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці)	- Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час - Новітній час	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія	- Історія мистецтва - Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія

Організація навчальної програми

Усі курси організовані в хронологічному порядку.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

Основними навчальними матеріалами, доступними вчителям для викладання історії в державних школах Республіки Кіпр, є офіційні підручники, надані Міністерством освіти, спорту та молоді. Деякі підручники, що використовуються на Кіпрі, були розроблені Грецією для викладання історії Греції в державних грецьких школах. Для викладання кіпрської історії Міністерство освіти, спорту та молоді забезпечує школи підручниками, розробленими істориками та викладачами Кіпру.

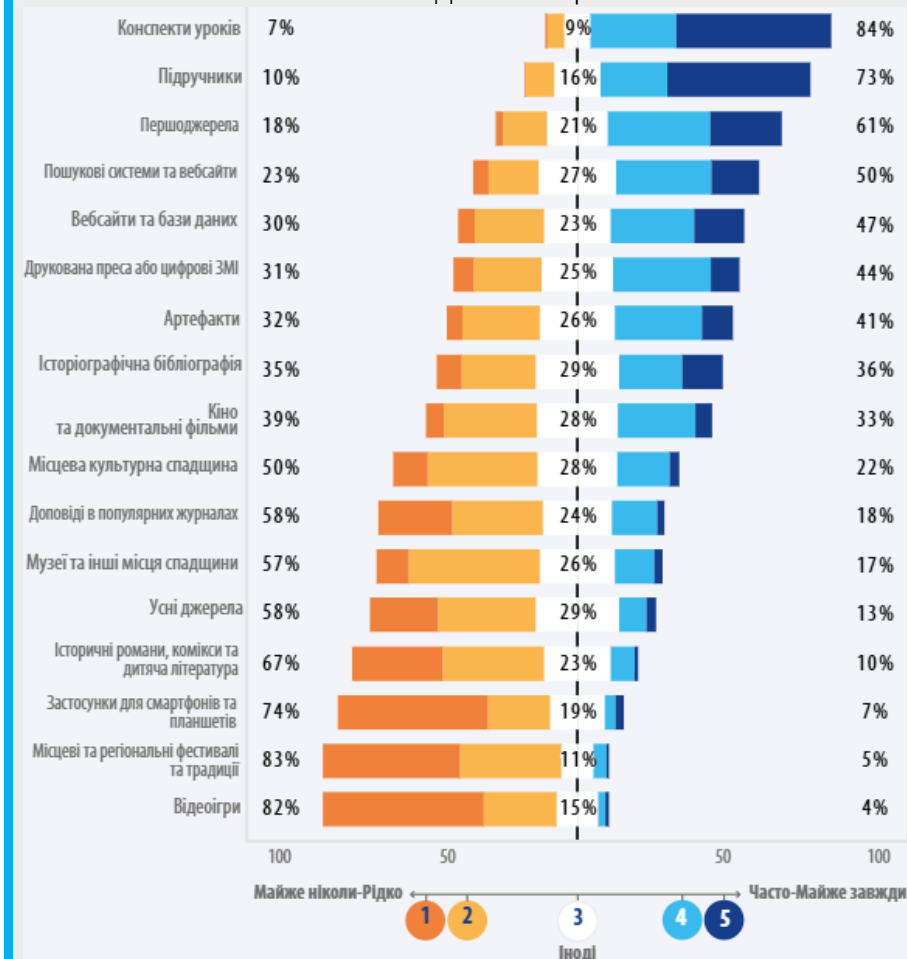
Підручники з історії та інші навчальні матеріали для використання в школах Кіпру затверджуються Міністерством освіти, спорту та молоді, відповідними експертами та Педагогічним інститутом.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Немає регулювання
- Історіографічна бібліографія - Підручники з історії - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Першоджерела - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Конспекти уроків - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою	- Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Відеоігри

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є: на рівні середньої освіти: есе, усні презентації/іспити (що включають завдання на перевірку знань,

завдання на аналіз джерел та запитання з декількома варіантами відповідей); на рівні початкової освіти: проекти та рольові ігри.

Підсумкові іспити проводяться з обов'язкового курсу «Історія» в початковій школі, обов'язкового курсу «Історія» в середній школі в 10 класі, а також з обов'язкового курсу «Історія» в середній школі в 11 і 12 класах, але тільки для учнів, які навчаються за напрямками: 1 (класичні та гуманітарні науки), 2 (іноземні мови та європейські студії) і 6 (образотворче мистецтво). Такі іспити в 11 та 12 класах проводяться на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору), а також соціальна та громадянська компетентність (зокрема, навички розв'язання конфліктів, емпатія, повага до різноманітності).

Підсумкові іспити проводяться в письмовій формі і включають запитання відкритого типу, запитання закритого типу, завдання щодо аналізу джерел, запитання з декількома варіантами відповідей та есе.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Для викладання в початковій школі необхідний ступінь бакалавра освіти.

Для викладання в середній школі вчителі повинні мати вищу освіту в спеціалізованій галузі (історія, література, педагогіка або філософія), а також пройти двосеместрову програму підготовки вчителів від Міністерства освіти, спорту та молоді в Університеті Кіпру, яка є обов'язковою для вчителів, що бажають викладати в державних середніх школах.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової освіти вчителі отримують загальну підготовку для викладання цілого ряду дисциплін.

На рівні середньої освіти вчителі здобувають підготовку як з історії як дисципліни, так і з дидактики історії, а також з інших необхідних предметів (література, мова, філософія).

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Проходження певної кількості курсів підвищення кваліфікації без відриву від роботи (семінарів на початку року та впродовж осіннього і зимового семестрів) є обов'язковим, тоді як інші курси пропонуються на факультативній основі.

Професійні курси організовуються спільними зусиллями уряду, Університету Кіпру та Педагогічного інституту.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- Компетентності у сфері історичного мислення
- Методи активного навчання
- ІКТ та інноваційні навчальні ресурси.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Час, відведений на історію в навчальній програмі
- Перевантаження навчальної програми
- Зосередженість на вимогах іспитів та оцінювань.

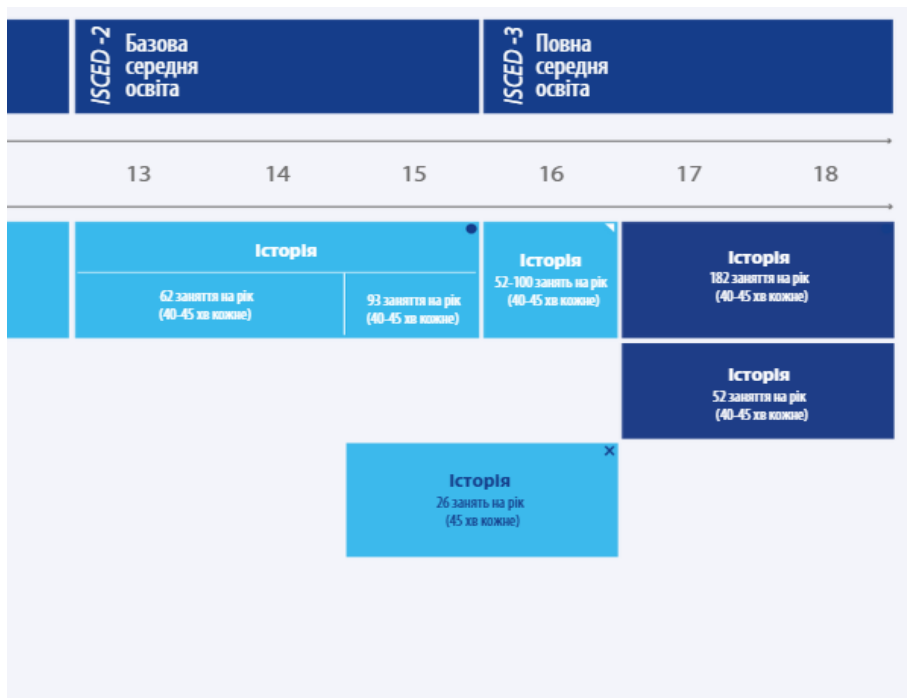
КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА КІПРІ

Назви курсів та рівнів освіти грецькою мовою:

- Ιστορία, Πρωτοβαθμια Εκπαίδευση – Δημοτικό (Istoria, Protovalmia Ekpaidefsi – Dimotiko)
- Ιστορία, Δευτεροβαθμια Εκπαίδευση – Γυμνάσιο (Istoria, Defterovalmia Ekpaidefsi – Gymnasio)
- Ιστορία, Δευτεροβαθμια Εκπαίδευση – Λύκειο (Istoria, Defterovalmia Ekpaidefsi – Lykeio)
- Ιστορία, Δευτεροβαθμια Εκπαίδευση – ΤεχνικήΣχολή (Istoria, Defterovalmia Ekpaidefsi – Techniki Schole)

Примітка: Історія також є частиною дошкільної освіти на Кіпрі. Курси історії пропонуються як частина повної середньої освіти для дорослих (18+) у вигляді вечірніх занять.

ФРАНЦІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

Деякі приватні школи (*privé sous contrat*) дотримуються тієї ж навчальної програми з історії, що й державні школи, тоді як інші школи (*privé hors contrat*) не зобов'язані її дотримуватись.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Не існують.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Ні, але існують адаптовані навчальні програми для шкіл на заморських територіях Франції.

4. Чи викладають історію різними мовами?

У європейських та міжнародних секціях³ коледжів та ліцеїв курс історії викладається половину часу французькою мовою, а іншу половину - мовою відповідної секції.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Шкіл, які пропонують конкретні предметні спеціалізації, немає. Навчання у професійно-технічних навчальних закладах охоплює вивчення історії.

³ прим. перекл. Міжнародні секції (*les sections internationales*) - двомовна система, створена Міністерством національної освіти Франції у співпраці з країнами-партнерами, представлена у навчальних закладах початкової та середньої освіти.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей історичного мислення - Деякі курси - Розвиток компетентностей для культури демократії - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності	- Ранній новий час - Новий час - Новітній час - Деякі курси - Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя	- Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія - Деякі курси - Місцева та субнаціональна історія регіону	- Історія мистецтва - Гендерна історія - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія національних меншин і культур - Екологічна історія

Організація навчальної програми

Навчальна програма організована за хронологічним, тематичним та/або компетентнісним принципом.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

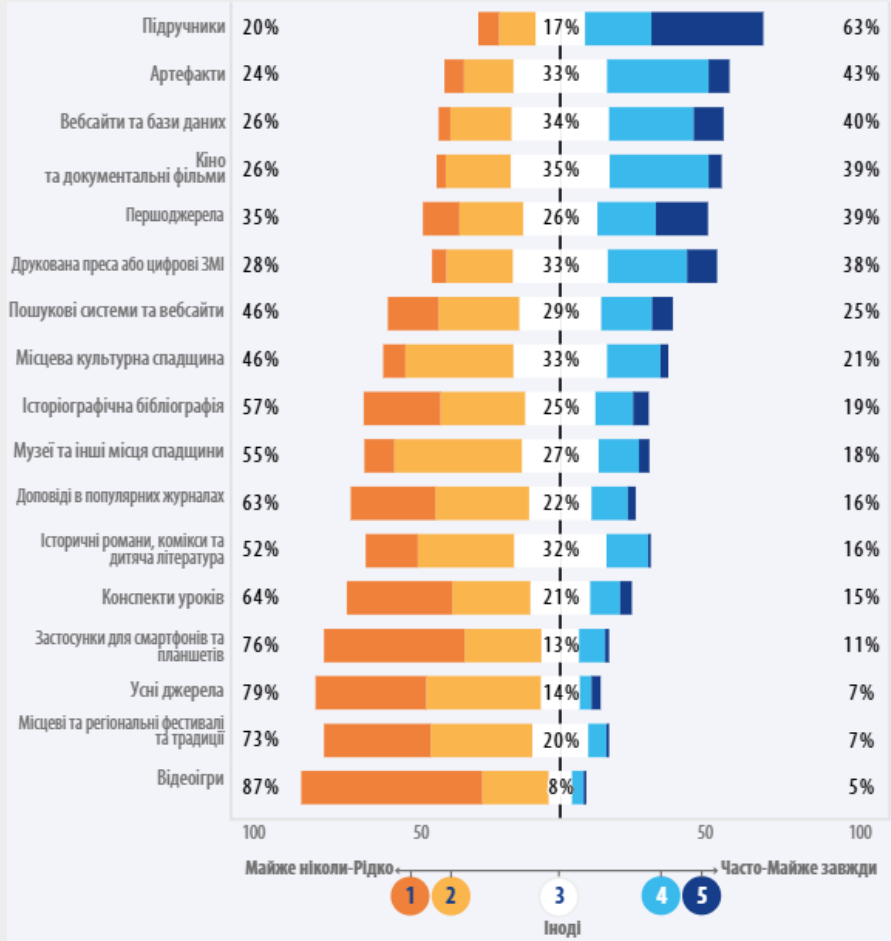
Навчальні матеріали не затверджуються урядом, тому вчителі можуть використовувати будь-які матеріали без обмежень. Вибір навчальних матеріалів відбувається на рівні шкіл.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Немає регулювання
- Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Підручники з історії - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Першоджерела - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки) - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою	- Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків - Відеоігри	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є есе, усні презентації/іспити, завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел.

Підсумкові іспити проводяться наприкінці обов'язкового курсу «Історія-географія та громадянська освіта» (цикл 4, рівень 3); вибіркового курсу «Історія-географія, геополітика та політологія» (загальноосвітні ліцеї); курсу за вибором «Історія мистецтв» (загальноосвітні ліцеї); обов'язкового курсу «Французька мова, історія-географія та громадянська освіта» (секція професійного бакалаврату професійних ліцеїв). Іспити проводяться на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії та компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичні факти, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору).

Підсумкові іспити проводяться в усній, письмовій формі та у формі курсових проєктів. Усні іспити складаються з презентацій студентів, які супроводжуються запитаннями закритого та відкритого типу. Письмові іспити включають запитання відкритого та закритого типу, завдання щодо аналізу джерел та есе.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Вчителі приймаються на роботу за результатами конкурсного відбору на національному рівні (concours) через систему сертифікації професійної придатності (CAPES) або за процедурою агрегації (agrégation procedure). Конкурс організовує Міністерство освіти (Генеральний директорат з питань людських ресурсів, Генеральна інспекція з питань освіти, спорту та досліджень, а також університети).

Ті, хто пройшов відбір, проходять дворічне навчання для здобуття ступеня магістра освіти у своїй предметній галузі. Тривалість етапу підготовки становить один рік для тих, хто має ступінь магістра в галузі наукових досліджень. Викладачі також можуть найматися на роботу за контрактом, який пропонують

академії (regional inspectors) для тих, хто має університетський ступінь (ліцензію) на рівні бакалавра.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової освіти вчителі отримують загальну підготовку для викладання історії та однієї або кількох інших дисциплін.

На рівні середньої освіти вчителів готують до викладання винятково або переважно як вчителів історії.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи здебільшого є необов'язковими. Міністерство освіти пропонує програму з підвищення кваліфікації на національному рівні. Ця програма адаптується навчальними закладами в рамках місцевих програм з професійного розвитку. Зазначені програми фінансуються державою. Надавачі послуг з підвищення кваліфікації обираються регіональними інспекторами, а також можуть співпрацювати з організаціями, схваленими міністерством.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- Викладання складних і суперечливих питань
- Компетентності у сфері історичного мислення
- Методи активного навчання.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Перевантаження навчальної програми
- Час, відведений на історію в навчальній програмі
- Кількість учнів в класах.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ У ФРАНЦІЇ

Назви курсів та рівнів освіти французькою мовою:

- Histoire et géographie, École élémentaire
- Histoire-géographie, enseignement moral et civique, Collège
- Histoire-géographie, Lycée général et technologique
- Français, histoire-géographie, enseignement moral et civique, Lycée professionnel (bac professionnel)
- Français, histoire-géographie, Lycée professionnel (certificat d'aptitude professionnelle)
- Histoire des arts, Lycée général et technologique
- Histoire-géographie, géopolitique et sciences politiques, Lycée général et technologique

ISCED-1 Початкова освіта					
ВІК УЧНІВ					
6	7	8	9	10	11
КУРСИ					
Історія не викладається на цьому рівні			Історія та географія 90 занять на рік (45 хв на заняття)		108 занять на рік (55 хв на заняття)
Обов'язковий об'єднаний курс (історія з іншими предметами) без підсумкового оцінювання (загальна або технологічна освіта) Обов'язковий об'єднаний курс (історія з іншими предметами) з підсумковим оцінюванням (загальна або технологічна освіта) Вибірковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (загальна або технологічна освіта) Вибірковий окремий курс історії з підсумковим оцінюванням (загальна або технологічна освіта) Вибірковий об'єднаний курс (історія з іншими предметами) з підсумковим оцінюванням (загальна або технологічна освіта) Обов'язковий об'єднаний курс історії (з іншими предметами) з підсумковою атестацією (професійно-технічна освіта/бакалаврат) Обов'язковий об'єднаний курс історії (з іншими предметами) без підсумкового оцінювання (професійно-технічна освіта/сертифікат професійної підготовки)					

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%); «н/д» означає, що інформація щодо цього пункту відсутня. Курс «Досліджуємо світ» («Questionner le monde»), що викладається з першого класу початкової школи, також містить модуль «Досліджуємо епохи» («Questionner le temps»).

ISCED-2 Базова середня освіта			ISCED-3 Повна середня освіта		
12			13		
14			15		
16			17		
Історико-географічне, громадянська та моральна освіта			Історія та географія		
			108 занять на рік (55 хв кожне)	54 заняття на рік (незалежна освіта) 108 занять на рік (загальна освіта)	
			Історія мистецтва		
			108 занять на рік (55 хв кожне)		
			Історія мистецтва		
			144 заняття на рік (55 хв кожне)	216 занять на рік (55 хв кожне)	
			Історія-географія, геополітика та політологія		
			144 заняття на рік (55 хв кожне)	218 занять на рік (55 хв кожне)	
			Французька мова, історія-географія, моральна та громадянська освіта		
			105 занять на рік (50-55 хв кожне)	84 заняття на рік (50-55 хв кожне)	76 занять на рік (50-55 хв кожне)
			Французька мова, історія-географія		
			43.5 заняття на рік (55 хв кожне)	39 занять на рік (55 хв кожне)	

ГРУЗІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

У Грузії є приватні школи, в тому числі приватні релігійні школи, в яких історію викладають за окремими програмами.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

У приватних релігійних школах викладають історію за окремими навчальними програмами.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Існують школи для вірменської, азербайджанської та російської національних меншин, але вони працюють за навчальними програмами державної шкільної системи.

4. Чи викладають історію різними мовами?

У школах для вірменської, азербайджанської та російської національних меншин навчання відбувається вірменською, азербайджанською та російською мовами відповідно.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Шкіл, які б пропонували конкретні предметні спеціалізації, немає. Пропонується професійно-технічна освіта, яка включає навчальну програму з історії в рамках курсу «Громадянська освіта».

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Деякі курси - Зміцнення національної ідентичності - Розвиток навичок, необхідних на ринку праці - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці)	- Стародавній світ - Середньовіччя - Новий час - Новітній час - Деякі курси - Доісторичний період - Ранній новий час	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Всесвітня історія - Деякі курси - Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія	- Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія мистецтва - Політична та військова історія - Гендерна історія - Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Екологічна історія

Організація навчальної програми

Навчальна програма організована за хронологічним, тематичним та/або компетентнісним принципом.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

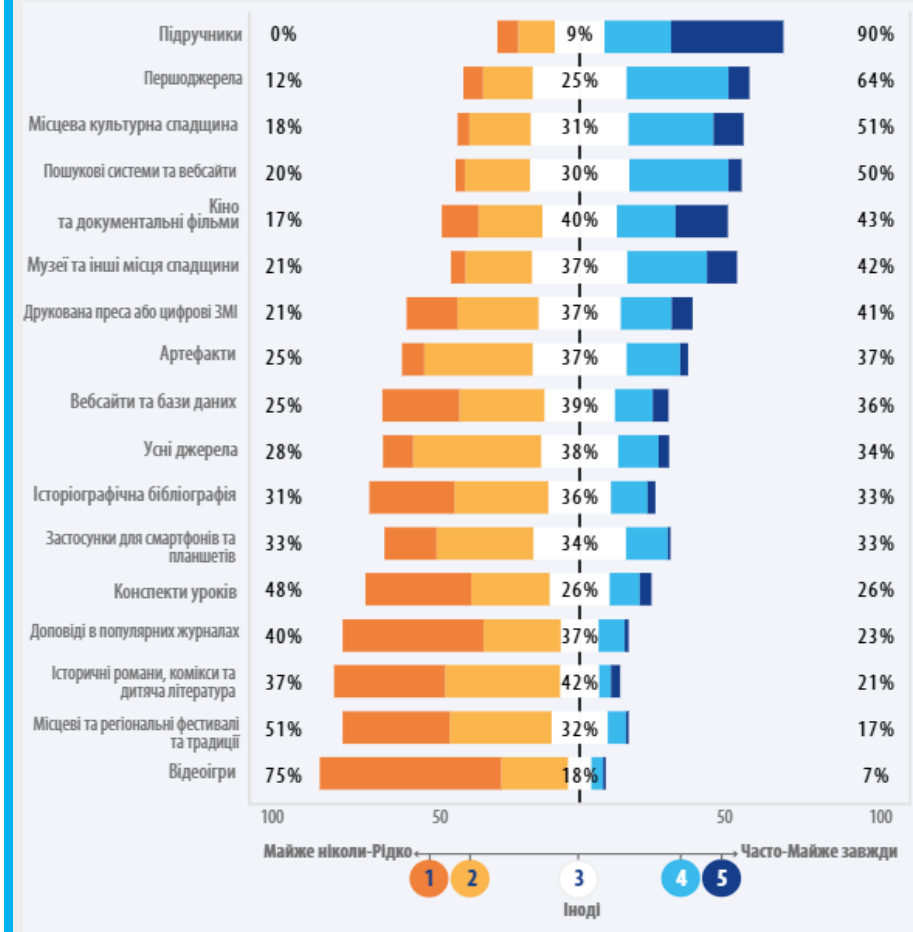
Міністерство освіти і науки відповідає за процес затвердження підручників. Вибір навчальних матеріалів здійснюється на рівні школи. Крім того, вчителям дозволяється використовувати матеріали, які вони вважають необхідними для досягнення своїх педагогічних цілей.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Дозволені	Немає регулювання
Підручники з історії	- Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Першоджерела - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки) - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою	- Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків - Відеоігри	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо)

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є створення учнівських портфоліо, есе, усні презентації/іспити, завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел.

Підсумкові іспити є обов'язковими для обов'язкового курсу «Грузинська та всесвітня історія» для базової середньої освіти. Вони також є обов'язковими у рамках курсу «Громадянська освіта» для здобувачів професійної/професійно-технічної освіти, які планують вступати до університету.

Підсумкові іспити є необов'язковими для обов'язкового курсу «Історія», обов'язкового курсу «Історія Грузії», факультативного курсу «Американістика» та факультативного курсу «Світова культура» на рівні профільної середньої освіти.

Інформація щодо методів та цілей оцінювання на підсумкових іспитах відсутня.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Для проходження освітньої програми підготовки вчителів кандидат повинен мати щонайменше ступінь бакалавра або еквівалентну академічну освіту у відповідній предметній галузі або військову/спортивну професійну освіту. Необхідно скласти іспит з відповідного предмета, у цьому випадку з історії, який організовують Національний центр оцінювання та іспитів (NAEC) та Національний центр професійного розвитку вчителів (TPDC). Після цього іспиту кандидат також повинен пройти співбесіду або іспит, що проводиться закладом вищої освіти, в якому викладається цей навчальний курс. Освітня програма підготовки вчителів триває щонайменше один навчальний рік.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

Вчителів як початкової, так і середньої школи готують до викладання історії та однієї або кількох інших дисциплін.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Обов'язкові програми підвищення кваліфікації організовуються національними органами управління освітою, а саме

Міністерством освіти і науки та Національним центром професійного розвитку вчителів. Різні професійні асоціації та неурядові організації пропонують факультативні програми з конкретних предметів, зокрема, толерантності в багатоетнічному та багаторелігійному суспільстві, використання різних типів навчальних матеріалів, освіти, спрямованої на запобігання конфліктам, освіти, орієнтованої на встановлення миру тощо.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- ІКТ та інноваційні навчальні ресурси
- Компетентності у сфері історичного мислення
- Вивчення національної історії.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Ресурси та бюджет
- Частота освітніх реформ
- Перевантаження навчальної програми.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В ГРУЗІЇ

Назви курсів та рівнів освіти грузинською мовою:

- მე და საზოგადოება, დაწყებითი განათლება (Me da Sazogadoebam, Dackebiti ganatleba)
- ჩვენი საქართველო, დაწყებითი განათლება Chveni Sakartvelo, Dackebiti ganatleba)
- საქართველოს და მსოფლიო ისტორიამ, საბაზო განათლება (Saqartvelos da msolflio istoria, Sabazo ganatleba)
- საქართველოს ისტორია, ზოგადი განათლება (Saqartvelos istoria, Zogadi ganatleba)
- ისტორია, ზოგადი განათლება (Istoria, Zogadi ganatleba)
- ამერიკისმცოდნეობა, ზოგადი განათლება (Amerikismcodneoba, Zogadi ganatleba)

- მსოფლიო კულტურა, ზოგადი განათლება (*Msoplio kultura, Zogadi ganatleba*)
- სამხედრო ისტორია და ეროვნული თავდაცვა, ზოგადი განათლება (*Samxedro istoria da erovnuli tavadacva, Zogadi ganatleba*)
- მოქალაქეობა, ფროფესიული განათლება (*Moqalaeoba, Profesiuli ganatleba*)

ISCED - 1 Початкова освіта					
ВІК УЧНІВ					
6	7	8	9	10	11
КУРСИ					
Історія не викладається на цьому рівні	Суспільство і Я (інформація щодо кількості навчальних годин відсутня)			Наша Грузія	
				70 занять на рік (40-45 хв кожне)	105 занять на рік (40-45 хв кожне)

Обов'язковий об'єднаний курс (історія з іншими предметами) без підсумкового оцінювання (загальна освіта)

Обов'язковий об'єднаний курс (історія з іншими предметами) з необов'язковим підсумковим оцінюванням (загальна освіта)

Обов'язковий окремий курс історії з підсумковим оцінюванням (загальна освіта)

Обов'язковий окремий курс історії з необов'язковим підсумковим оцінюванням (загальна освіта)

Вибірковий об'єднаний курс (історія з іншими предметами) з необов'язковим підсумковим оцінюванням (загальна освіта)

Вибірковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (загальна освіта)

Об'єднаний курс історії (з іншими предметами) з підсумковим оцінюванням, який є обов'язковим для тих здобувачів професійно-технічної освіти, які планують скласти вступні іспити для вступу до університету

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%); «н/д» означає, що інформація щодо цього пункту відсутня.

ISCED -2 Базова середня освіта				ISCED -3 Повна середня освіта		
12				13		
14				15		
16				17		
Грузинська та всесвітня історія				Історія Грузії (інформація щодо кількості навчальних годин відсутня)		
70 занять на рік (40-45 хв кожне)				Історія (інформація щодо кількості навчальних годин відсутня)		
90 занять на рік (40-45 хв кожне)				Американістика (Загалом всього 2 семестри, у 10, 11 або 12 класі) 70 занять на рік (40-45 хв кожне) Частка: н/д		
105 занять на рік (40-45 хв кожне)				Світова культура (Загалом всього 2 семестри, у 10, 11 або 12 класі) 70 занять на рік (40-45 хв кожне) Частка: "дуже мало"		
				Військова історія та національна оборона (Загалом всього 2 семестри, у 10, 11 або 12 класі) 70 занять на рік (40-45 хв кожне) Частка: "дуже мало"		
				Громадянська освіта		
				70 занять на рік (40-45 хв кожне)	35 занять на рік (40-45 хв кожне)	70 занять на рік (40-45 хв кожне)
						70 занять на рік (40-45 хв кожне)

ГРЕЦІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

Хоча в Греції і є приватні школи, вони дотримуються тієї ж програми з історії, що й державні школи.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

У Греції є релігійні школи, але вони не дотримуються окремої навчальної програми.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

У Греції є школи для національних меншин, але вони не дотримуються окремої навчальної програми.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Історія викладається винятково грецькою мовою.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Доступна професійно-технічна освіта, яка включає навчальну програму з історії.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Зміцнення національної ідентичності	- Ранній новий час - Новий час - Новітній час - Деякі курси - Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Європейська історія - Всесвітня історія	- Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія мистецтва

Організація навчальної програми

Курс «Історія» в початковій школі побудований за тематичним, хронологічним і компетентнісним. Усі інші курси на рівні базової та повної середньої освіти організовані або за тематичним, або за хронологічним принципом.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

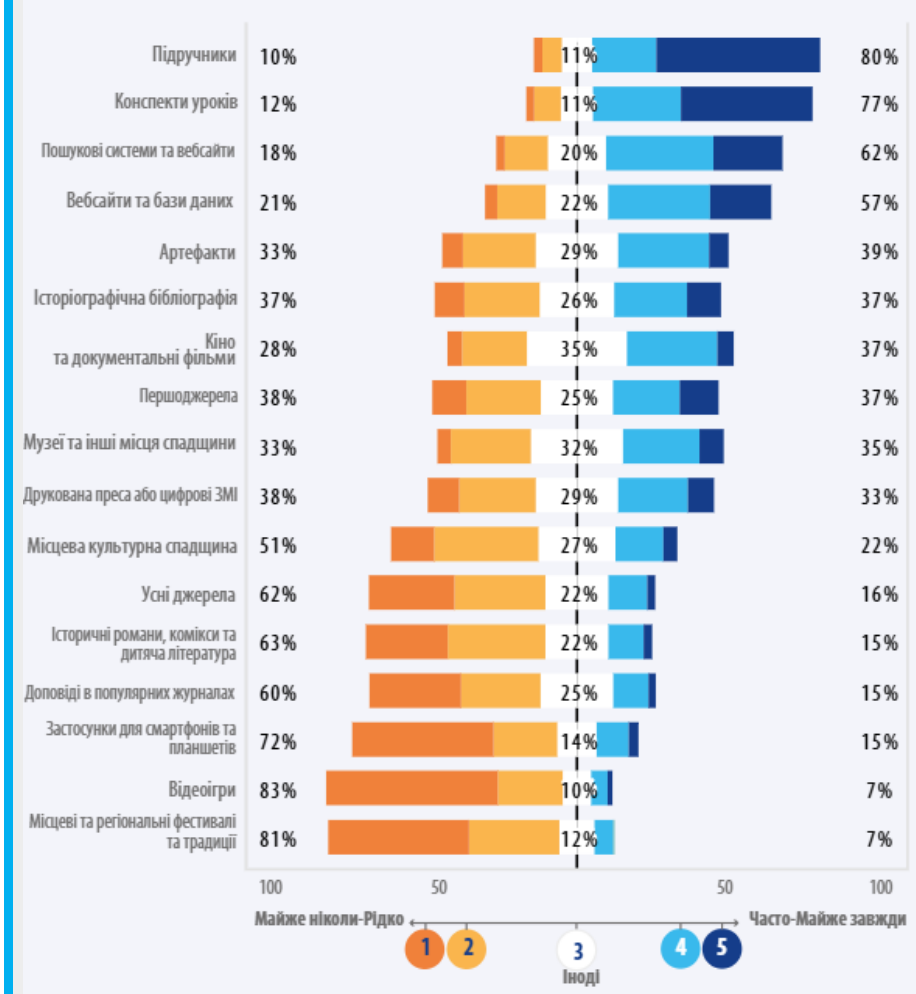
За затвердження розкладів, навчальних планів, програм курсів, підручників та інших навчальних матеріалів відповідає Інститут освітньої політики. Він також співпрацює з викладачами та навчальними закладами як в Греції, так і за кордоном.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Дозволені
Підручники з історії	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Першоджерела - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків - Відеоігри - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки) - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є есе, усні презентації/іспити,

завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел та запитання з декількома варіантами відповідей.

Підсумкові іспити проводяться наприкінці обов'язкового курсу «Історія» для учнів базового рівня середньої школи, курсу «Історія» для учнів старших класів середньої школи (який є обов'язковим у перші два роки для всіх учнів і в останньому класі для учнів із гуманітарною спеціалізацією), курсу «Теми сучасної грецької історії» для учнів старших класів середньої школи третього року навчання (який є обов'язковим для учнів із гуманітарною спеціалізацією) та обов'язкового курсу «Історія нового і новітнього світу від 1453 року до сьогодення» для учнів старших класів професійно-технічної освіти. На базовому рівні середньої освіти іспити проводяться лише на рівні школи, а на рівні профільної середньої освіти - частково на національному рівні; крім того, існують іспити національного рівня (Panhellenic exams) для студентів, які продовжують навчання у закладах вищої освіти.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору). Підсумкові іспити проводяться в усній та письмовій формі. Усні іспити включають запитання відкритого та закритого типу.

Письмові іспити включають запитання відкритого типу, запитання закритого типу, завдання щодо аналізу джерел та запитання з декількома варіантами відповідей.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Вчителі історії повинні пройти програму початкової підготовки викладачів, тривалість якої залежить від попереднього досвіду та/або освіти і може становити до 100 годин. Викладати історію можуть усі вчителі, які мають вищу освіту з гуманітарних дисциплін. Складання вступного іспиту не вимагається.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

Вчителів як початкової, так і середньої школи готують до викладання історії та однієї або кількох інших дисциплін.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення професійної кваліфікації без відриву від роботи є необов'язковими і обмежені 15 днями на календарний рік. Вони проводяться Інститутом освітньої політики. Крім того, вчителі історії можуть продовжувати подальший професійний розвиток, відвідуючи курси, що проводяться центрами безперервної освіти, університетськими кафедрами, онлайн-курси тощо.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- Компетентності історичного мислення
- ІКТ та інноваційні навчальні ресурси
- Методи активного навчання.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

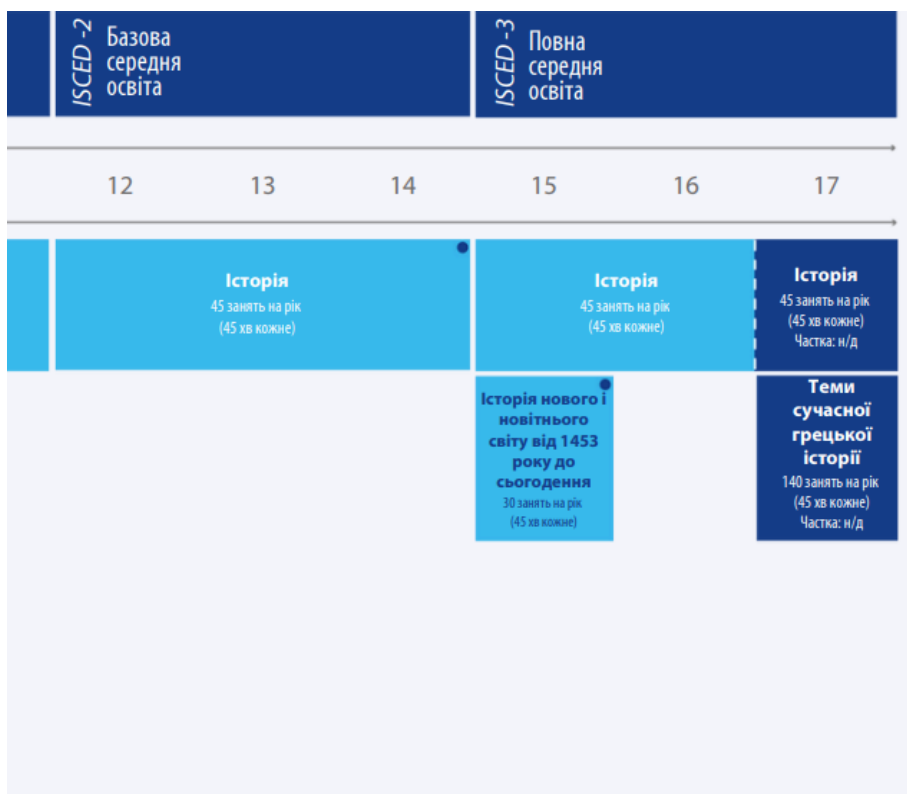
- Час, відведений на історію в навчальних планах
- Перевантаження навчальної програми
- Зосередженість на вимогах іспитів та оцінювань.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ У ГРЕЦІЇ

Назви курсів та рівнів освіти грецькою мовою:

- Ιστορία, ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Istoria, Dimoko Scholeio)
- Ιστορία, ΓΥΜΝΑΣΙΟ (Istoria, Gymnasio)
- Ιστορία, ΗΜΕΡΗΣΙΟ & ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ (Istoria, Imerisio & Esperino Geniko Lykeio)
- Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, ΗΜΕΡΗΣΙΟ & ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ (Themata Neoellinikis Istoria, Imerisio & Esperino Geniko Lykeio)
- Ιστορία του Νεότερου και Σύγχρονου Κόσμου από το 1453 μ.Χ. έως σήμερα, ΗΜΕΡΗΣΙΟ & ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ (Istoria tou Neoterou kai Synchronou Kosμου apo to 1453 m.Ch. eos simera, Imerisio & Esperino Geniko Lykeio)

ISCED-1 Початкова освіта						
ВІК УЧНІВ						
6	7	8	9	10	11	
КУРСИ						
Історія не викладається на цьому рівні		Історія 50-60 занять на рік (45 хв кожне)				

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%); «н/д» означає, що інформація щодо цього пункту відсутня.

ІРЛАНДІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

В Ірландії є приватні школи, які дотримуються тієї ж навчальної програми з історії, що й державні.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Деякі державні школи перебувають у віданні релігійних організацій або мають релігійний характер, але, незалежно від цього, вони дотримуються навчальних програм державної освіти.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Не існують.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Історія може викладатися як англійською, так й ірландською мовами.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Середні школи мають автономію у прийнятті рішень щодо вибору предметів, які вони викладають учням. Історія є обов'язковим предметом для всіх учнів на рівні базової середньої освіти незалежно від типу школи, яку вони відвідують. Історія включена до більшості навчальних програм професійно-технічної освіти.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Розвиток навичок, необхідних на ринку праці - Деякі курси - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці)	- Новий час - Деякі курси - Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новітній час	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Європейська історія - Всесвітня історія - Деякі курси - Регіональна історія (наднаціональна)	- Гендерна історія - Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія мистецтва - Екологічна історія

Організація навчальної програми

Усі курси структуровані на основі принципів хронологічної й тематичної послідовності.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

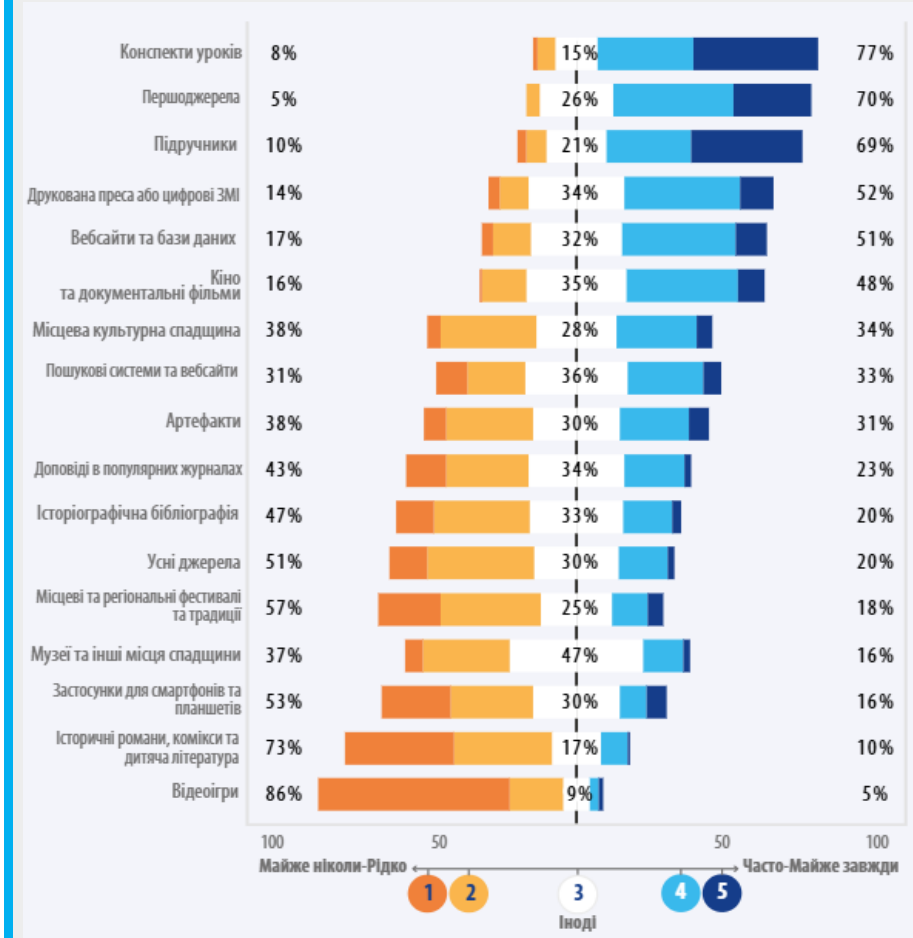
Вчителі можуть використовувати будь-які навчальні матеріали, які, на їхню думку, сприятимуть кращому викладанню та навчанню учнів. Департамент освіти не висуває жодних вимог до шкіл щодо використання певних підручників чи матеріалів у викладанні історії. Департамент зазвичай не затверджує, не замовляє, не фінансує і не схвалює навчальні підручники чи онлайн-матеріали, але надає консультації та підтримку через Національну раду з навчальних програм і оцінювання (NCCA) та її службу підтримки вчителів Oide, публікуючи методичні рекомендації для вчителів і надаючи допоміжні матеріали, які допомагають їм у роботі з учнями.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Дозволені	
- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Підручники з історії - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями	- Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Першоджерела - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків - Відеоігри - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки) - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є есе, усні презентації/іспити, завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел та запитання з декількома варіантами відповідей.

Підсумкові іспити проводяться наприкінці обов'язкового курсу «Історія» на рівні базової середньої освіти та факультативного курсу «Історія» на рівні профільної середньої освіти. Ці іспити проводяться на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору).

Підсумкові іспити проводяться у письмовій формі та у формі курсових проєктів. Письмові іспити включають запитання відкритого типу, запитання закритого типу, завдання щодо аналізу джерел та есе на рівні старшої школи.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Вчителі історії мають бути акредитовані відповідно до Положення про педагогічну раду (Реєстрація) 2016 року.

Потенційні вчителі початкової школи мають закінчити або чотирирічну програму початкової педагогічної освіти, або дворічну професійну магістерську програму після отримання ступеня бакалавра. Кандидати мають підтвердити рівень володіння ірландською мовою.

Потенційні вчителі середньої школи повинні мати вищу освіту за кваліфікацією, яка включає вивчення історії до 3-го року навчання включно або вище, що вимірюється щонайменше 60 кредитами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS), і обов'язково включає окреме вивчення історії Ірландії..

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової освіти вчителі здобувають загальну підготовку для викладання різних дисциплін.

На рівні середньої освіти вчителів готують до викладання історії та однієї або кількох інших дисциплін.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи не є обов'язковими. Департамент освіти фінансує курси з підвищення кваліфікації вчителів історії, які надаються через Oide. Oide - це нова служба підтримки вчителів та директорів шкіл, яка запрацювала 1 вересня 2023 року. Вона була створена шляхом інтеграції чотирьох існуючих служб підтримки і фінансується Департаментом освіти.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

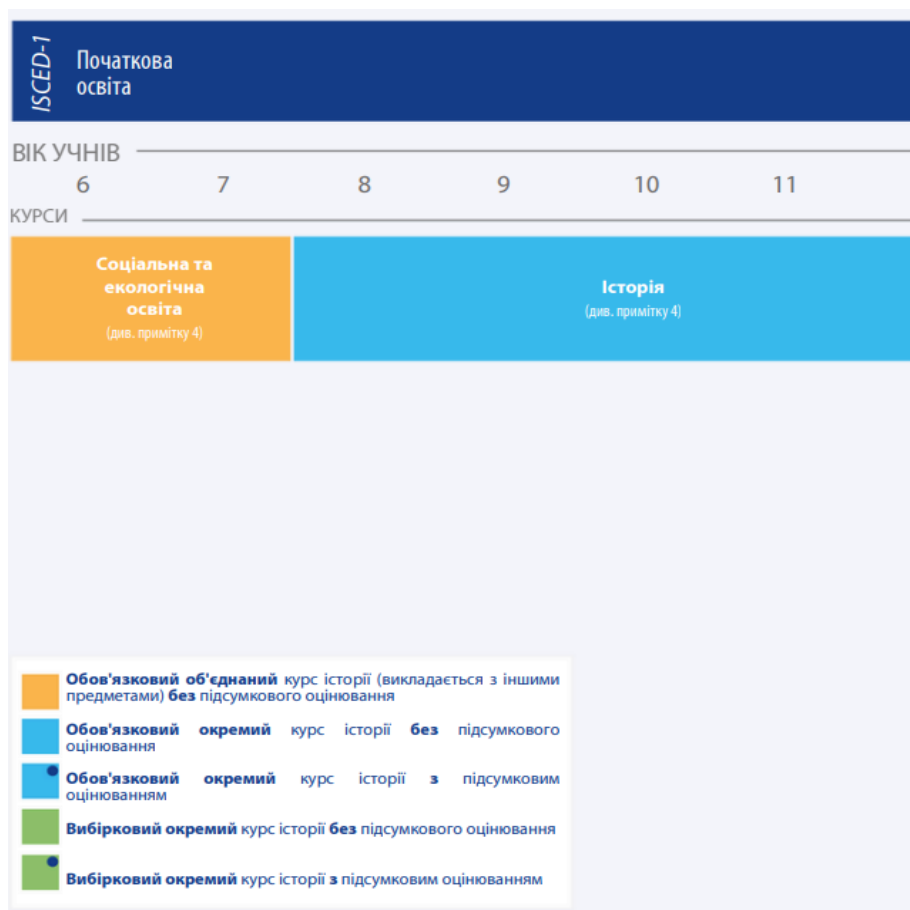
- Методи активного навчання
- Викладання складних і суперечливих питань
- Компетентності у сфері історичного мислення.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Час, відведений на історію в навчальних планах
- Перевантаження навчальної програми
- Час, відведений на підготовку до уроків.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В ІРЛАНДІЇ

- Примітка:
1. «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%); «н/д» означає, що інформація відсутня.
  2. Курс «Соціальна, екологічна та природнича освіта» також пропонується на рівні дошкільної освіти (ISCED-0).
  3. Учні мають можливість взяти перехідний рік. Програми перехідного року відрізняються в різних школах, так само як і виділені на них години.
  4. Рамковий навчальний план початкової школи 2023 року включає історію до предметної галузі «Соціальна і екологічна освіта» (SEE) протягом дев'яти годин на місяць на другому рівні (перший і другий класи). На 3 і 4 рівнях (з третього по шостий клас) навчальна програма з соціальної та екологічної освіти стає більш розмежованою на предмети «Історія» та «Географія», а запропонований час становить загалом вісім годин на місяць на обидва предмети. Це мінімальний щомісячний розподіл часу. Розмежовуючи час на щомісячній основі, програма дає школам і вчителям більшу гнучкість у вирішенні питання про те, як найкраще використовувати час у рамках навчальної програми. SEE також викладається на рівні дошкільної освіти (ISCED-0) з рекомендованим часом у шість годин на місяць.

Примітка
перекл.:

- * Junior Cycle (дослівно освіта молодшого циклу) - це перший етап освітньої програми після початкової освіти в Республіці Ірландія.
- ** Senior Cycle (дослівно освіта старшого циклу) - це період навчання, який слідує за молодшим циклом і, як правило, учні проходять його у віці від 15 до 18 років.

ЛЮКСЕМБУРГ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

У Люксембурзі є приватні школи, які можуть працювати за різними навчальними програмами.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Не існують.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Не існують.

4. Чи викладають історію різними мовами?

На рівні початкової та базової середньої освіти історія зазвичай викладається німецькою мовою, в той час як на рівні профільної середньої освіти - французькою мовою.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Шкіл з конкретною предметною спеціалізацією немає, хоча в середній школі учні здобувають освіту за одним із восьми напрямків. В рамках професійно-технічної/ технічної освіти викладання історії входить до курсу «Громадянська освіта».

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Розвиток компетентностей для культури демократії - Деякі курси - Зміцнення національної ідентичності - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Розвиток навичок, необхідних на ринку праці - Розвиток компетентностей історичного мислення - Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності	- Новітній час - Деякі курси - Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час	- Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія - Деякі курси - Місцева та субнаціональна історія регіону	- Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Історія міграції - Деякі курси - Гендерна історія - Історія мистецтва - Історія національних меншин і культур - Екологічна історія

Організація навчальної програми

Усі курси структуровані на основі принципів хронологічної та/або тематичної послідовності.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

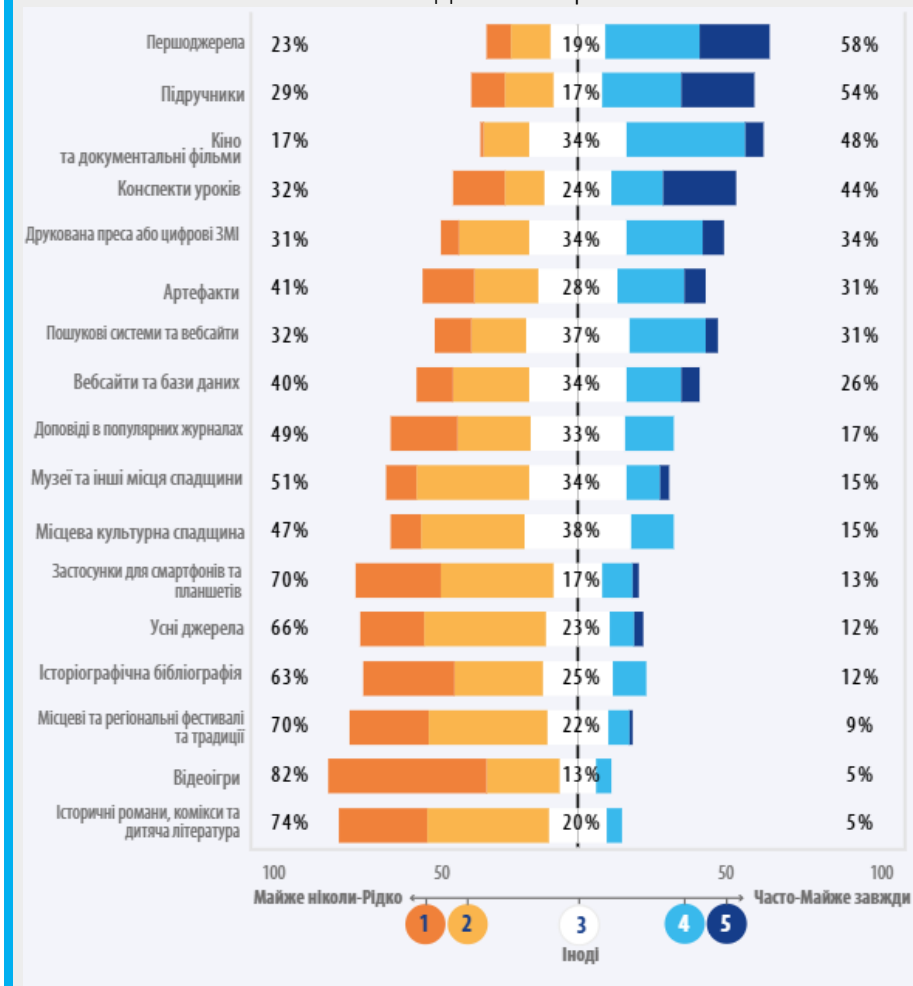
Національні комісії здійснюють відбір і затвердження підручників з історії та інших навчальних матеріалів. Вчителям дозволено використовувати матеріали, не затверджені органами державної влади, без будь-яких обмежень.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Дозволені
- Підручники з історії - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)	- Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Першоджерела - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Відеоігри

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел. Підсумкові іспити складаються після

закінчення обов'язкового курсу «Історія» в старших класах класичної середньої освіти (*enseignement secondaire classique*). Для програми загальної середньої освіти (*enseignement secondaire général*) підсумковий іспит з обов'язкового курсу старшої школи «Знання про сучасний світ» є необов'язковим. Іспити проводяться на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору).

Підсумкові іспити проводяться у письмовій формі та включають запитання відкритого типу, запитання закритого типу та завдання щодо аналізу джерел.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Кандидати мають пройти конкурсний відбір на національному рівні, організований Міністерством освіти. Вони також мають пройти початкову програму підготовки вчителів тривалістю три роки. Кандидати повинні продемонструвати знання французької та німецької мов, а також мати вищу освіту (рівень бакалавр або магістр, залежно від посади).

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової освіти вчителів готують до викладання історії та однієї або кількох інших дисциплін.

На рівні середньої освіти вчителів готують винятково або переважно як вчителів історії.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи є обов'язковими і проводяться Інститутом формування національної освіти (IFEN) в офіційний робочий час.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- Методи активного навчання
- Компетентності у сфері історичного мислення
- Вивчення європейської та всесвітньої історії.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Час, відведений на вивчення історії в навчальних планах
- Перевантаження навчальної програми
- Час, відведений на підготовку до уроків та рівень викладання історії в школі.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В ЛЮКСЕМБУРЗІ

Назви курсів та рівнів освіти французькою мовою:

- *Sciences humaines et naturelles (Le temps), École fondamentale*
- *Culture générale, Enseignement secondaire général*
- *Histoire, Enseignement secondaire général*
- *Éducation à la citoyenneté, Enseignement secondaire général*
- *Connaissance du monde (histoire récente, géographie, économie politique, étude de la société et la géopolitique), Enseignement secondaire général*
- *Connaissance du monde contemporain (partie géographique-partie historique), Enseignement secondaire général*
- *Histoire, Enseignement secondaire classique*
- *Éducation à la citoyenneté, Formation professionnelle (Certificat de capacité professionnelle (CCP), Diplôme d'aptitude professionnelle (DAP), Diplôme de technicien (DT))*

ISCED-1 Початкова освіта				ISCED-2 Базова середня освіта		
ВІК УЧНІВ						
6	7	8	9	10	11	12
КУРСИ						
Історія не викладається на цьому рівні			Гуманітарні та природничі науки 36 занять на рік (50 хв кожне)		Історія	

Примітка: Підсумкова оцінка на цьому рівні включає результати з історії та географії, а отже, окрема оцінка з історії у таблиці успішності учня не виставляється.

		ISCED - 3 Повна середня освіта					
		13	14	15	16	17	18
72 заняття на рік (50 хв кожне)		Знання про світ 144 заняття на рік (50 хв кожне) Для спеціалізації "Соціальні науки"			Знання про сучасний світ 72 заняття на рік (50 хв кожне) або 144 заняття на рік (50 хв кожне) Для спеціалізації "Соціальні науки"		
		Громадянська освіта 36 занять на рік (50 хв кожне)					
72 заняття на рік (50 хв кожне)		Історія 72 заняття на рік (50 хв кожне)				Історія 72 заняття на рік (50 хв кожне)	
216 занять на рік (50 хв кожне)		Громадянська освіта 36-72 заняття на рік (50 хв кожне) Залежно від спеціалізації					

МАЛЬТА

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

У приватних (незалежних) школах на Мальті дотримуються державної навчальної програми, але вносять зміни на шкільному рівні.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

У католицьких школах дотримуються державної навчальної програми, але вносять зміни на шкільному рівні.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Не існують.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Історія може викладатися як англійською, так і мальтійською мовами.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

На рівні середньої школи професійні предмети викладаються факультативно. Шкіл з конкретною предметною спеціалізацією немає.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Розвиток компетентностей історичного мислення - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Зміцнення національної ідентичності - Деякі курси - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити)	- Новий час - Деякі курси - Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новітній час	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Деякі курси - Всесвітня історія	- Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія мистецтва - Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Екологічна історія

Організація навчальної програми

Курс «Суспільствознавство» в початковій школі викладається за тематичним принципом. Усі інші курси структуровані за хронологічним, тематичним і компетентнісним принципами.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

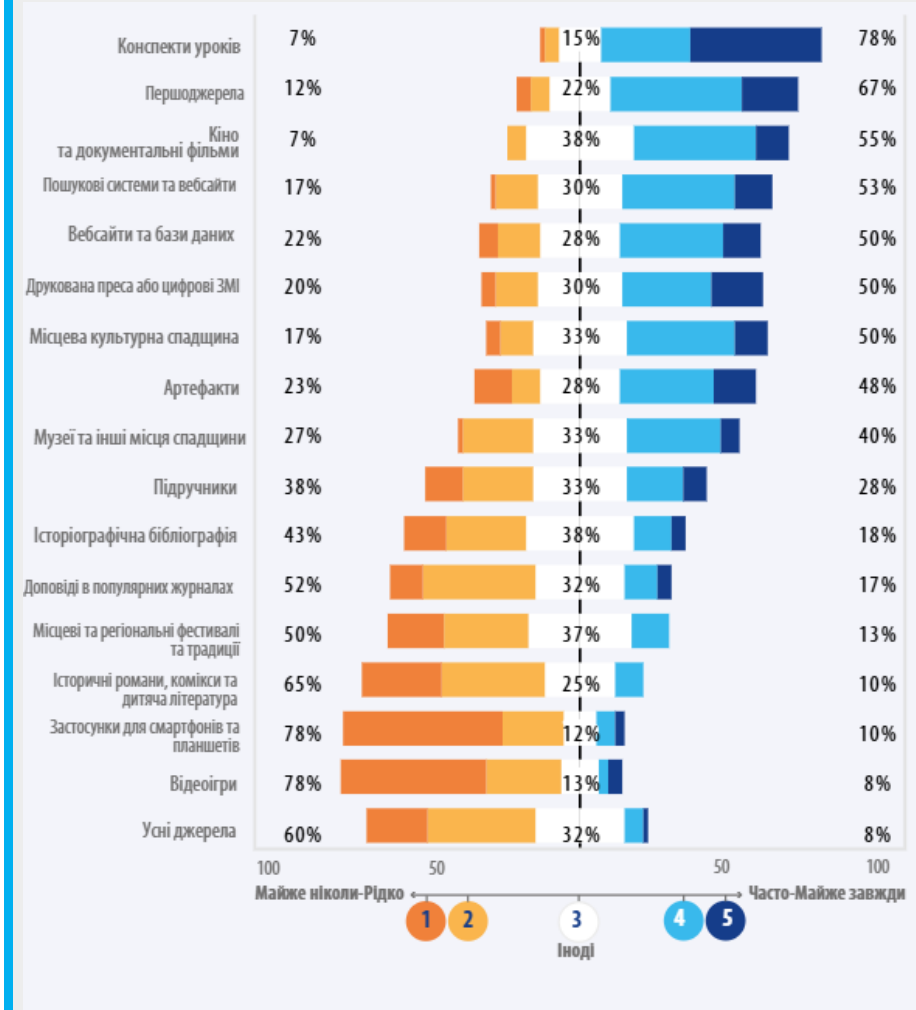
Підручники з історії та інші навчальні матеріали обираються Міністерством освіти та на рівні шкіл. Вчителям дозволено використовувати матеріали, не затверджені офіційно, без жодних обмежень.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Дозволені	Не рекомендовано	Немає регулювання
- Першоджерела - Конспекти уроків - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)	- Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Відеоігри	- Історіографічна бібліографія - Література (наприклад, історичні чи графічні романи)	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Відеоігри

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є есе, усні презентації/іспити,

завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел, запитання з декількома варіантами відповідей та поточне оцінювання на основі класних та/або домашніх завдань.

Підсумкові іспити проводяться з предметів: «Історія» (обов'язковий курс, викладається на рівні базової середньої освіти), «Екологічні студії» (обов'язковий курс, викладається на рівні профільної середньої освіти), «Історія (академічний рівень)» (факультативний курс, викладається на рівні профільної середньої освіти), «Історія (середній рівень)» (факультативний курс, викладається на рівні післяшкільної професійної освіти) та «Історія (просунутий рівень)» (факультативний курс, викладається на рівні післяшкільної професійної освіти). Іспити проводяться на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору), соціальна та громадянська компетентність (наприклад, навички розв'язання конфліктів, емпатія, повага до різноманітності).

Підсумкові іспити проводяться в письмовій формі, на основі курсових проєктів та аудиторних занять. Письмові іспити складаються із запитань відкритого та закритого типу, завдань щодо аналізу джерел, запитань з декількома варіантами відповідей, есе та запитань на основі класних та/або домашніх завдань.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Не існує жодних передумов для того, щоб вчителі могли викладати історію. Програми початкової підготовки вчителів проводяться Мальтійським університетом, Інститутом освіти та іншими приватними установами, які мають дозвіл, виданий Мальтійською радою з питань кваліфікації.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової освіти вчителі отримують загальну підготовку для викладання різних дисциплін.

На рівні середньої освіти вчителів готують до викладання історії та однієї або кількох інших дисциплін.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи є добровільними. Інститут освіти публікує перелік курсів, з якого вчителі можуть вибирати. Проходження таких курсів може допомогти вчителям швидше перейти на вищий рівень, що в іншому випадку вимагало б більшого стажу роботи. Ці курси організовують голова мережі коледжів і керівник шкіл, директор з програм навчання та оцінювання, а також працівник відділу освіти, відповідальний за викладання історії (на рівні початкової або середньої школи).

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- Методи активного навчання
- Компетентності історичного мислення
- ІКТ та інноваційні навчальні ресурси

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Час, відведений на історію в навчальній програмі
- Перевантаження навчальної програми
- Рівень викладання історії в школі.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА МАЛЬТІ

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%).

ПІВНІЧНА МАКЕДОНИЈА

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

Хоча в Північній Македонії і є приватні школи, вони дотримуються тієї ж навчальної програми з історії, що й державні.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Не існують.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Ні, навчальна програма з історії однакова для всіх національних груп.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Окрім македонської, історію також викладають албанською, боснійською, сербською та турецькою мовами.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Існують школи, що спеціалізуються на мистецтві, музиці та спорті, які працюють за тими ж програмами, що й інші державні школи. Доступна професійно-технічна освіта, яка передбачає вивчення історії.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Розвиток навичок, необхідних на ринку праці - Зміцнення національної ідентичності	- Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час - Новітній час	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія	- Історія мистецтва - Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Гендерна історія

Організація навчальної програми

Курси є компетентнісно-орієнтованими на рівні початкової освіти та організовані в хронологічному порядку на всіх інших рівнях.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

Вчителі історії можуть обирати методи та матеріали для використання на своїх уроках, відповідно до конкретних тем.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Рекомендовані	Дозволені	Немає регулювання
• Артефакти (наприклад, картини, архітектура, скульптури, сучасне мистецтво) • Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) • Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) • Кіно та документальні фільми на історичну тематику • Історіографічна бібліографія • Підручники з історії • Література (наприклад, історичні чи графічні романи) • Музеї та інші місця інтерпретації спадщини • Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) • Першоджерела • Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) • Доповіді на історичну тематику в популярних журналах • Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою • Конспекти уроків • Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки) • Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою	• Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику	• Відеоігри

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. *Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?*

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є есе, усні презентації/іспити, завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел та запитання з декількома варіантами відповідей.

Підсумкові іспити складаються лише у вигляді шкільних випускних іспитів в останньому класі на рівні профільної середньої освіти, де учні можуть обирати предмети на свій розсуд, зокрема й курс "Історія". Іспити проводяться на національному рівні. Інформація про методи та цілі оцінювання цих іспитів відсутня.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. *Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?*

Передумов для викладання історії немає. Початкову підготовку вчителів забезпечують університетські факультети (філософії та педагогічних наук).

12. *Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?*

На рівні початкової та середньої школи вчителів готують до викладання історії та однієї або кількох інших дисциплін.

13. *Які існують можливості для підвищення кваліфікації?*

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи є обов'язковими і проводяться Бюро розвитку освіти. Програми охоплюють такі теми, як сучасні підходи у викладанні та активне навчання. Вчителі зобов'язані відвідувати 60 годин навчання кожні три навчальні роки.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- ІКТ та інноваційні навчальні матеріали
- Національні історичні студії
- Європейські та всесвітні історичні студії.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Частота освітніх реформ
- Ресурси та бюджет
- Час, відведений на історію в навчальній програмі.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В ПІВНІЧНІЙ МАКЕДОНІЇ

Назви курсів та рівнів освіти македонською мовою:

- Историја и општество, Основно образование (Istorija i opštество, Osnovno obrazovanie)
- Историја, Основно образование (Istorija, Osnovno obrazovanje)
- Историја, Гимназиско образование (Istorija, Gimnazisko obrazovanie)
- Историја, Четиригодишно средно стручно образование (Istorija, četirigodišno sredno stručno obrazovanie)
- Историја, Тригодишно средно стручно образование (Istorija, trigodišno sredno stručno obrazovanie)
- Двегодишно средно стручно образование (Dvegodišno sredno stručno obrazovanie)

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%); «н/д» означає, що інформація відсутня..

		ISCED -3 Повна середня освіта					
		13	14	15	16	17	18
		72 заняття на рік (40 хв кожне)		Історія 72 заняття на рік (45 хв кожне)		Історія 66 занять на рік (45 хв кожне) Частка: н/д	
				Історія 72 заняття на рік (45 хв кожне)		Протягом останніх двох років курс історії не викладався	
				Історія 72 заняття на рік (45 хв кожне)		На третьому році навчання історія не викладається	
				У рамках дворічної середньої професійної освіти історія не викладається			

ПОРТУГАЛІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

У Португалії є приватні школи, деякі з яких працюють за державними навчальними програмами, інші - за окремими програмами.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Не існують.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Не існують.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Ні, історія викладається лише португальською мовою.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Немає шкіл з певною предметною спеціалізацією, хоча учні навчаються з чіткою предметною спеціалізацією на рівні профільної середньої освіти. Здобувачам професійно-технічної освіти пропонується вивчення історії в рамках курсу "Інтеграційний простір".

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Зміцнення навичок, необхідних на ринку праці - Зміцнення національної ідентичності	- Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час - Новітній час - Деякі курси - Доісторичний період	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Європейська історія - Всесвітня історія	- Історія мистецтва - Екологічна історія - Гендерна історія - Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія

Організація навчальної програми

Навчальна програма організована за тематичним, хронологічним та/або компетентнісним принципами.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

Міністерство освіти публікує щорічний перелік затверджених і незатверджених підручників після процедури оцінювання та сертифікації. Відбір і схвалення затверджених підручників належить до компетенції педагогічної ради групи шкіл або окремої школи.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Дозволені	
- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Підручники з історії - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Першоджерела - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали)	- Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків - Відеоігри - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки) - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Вчителі не зобов'язані використовувати конкретні методи оцінювання, але на національному рівні рекомендується

використовувати різноманітні методи оцінювання з усіх предметів.

Підсумкові іспити є вибірковими. На базовому рівні середньої освіти проводяться іспити з обов'язкового курсу «Громадянство і сучасний світ». На рівні профільної середньої освіти проводяться іспити з курсів «Історія А» (обов'язковий для мовно-гуманітарної спеціалізації), «Історія Б» (вибірковий для соціально-економічної спеціалізації), «Історія культури та мистецтв» (вибірковий для спеціалізації «Образотворче мистецтво»), «Історія, культури та демократія» (вибірковий для соціально-економічної, природничої спеціалізацій та спеціалізації «Образотворче мистецтво»), «Історія культури та мистецтв» (обов'язковий для спеціалізації «Образотворче мистецтво») та «Інтеграційний простір» (обов'язковий для професійної освіти). Підсумкові іспити проводяться на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору), а також загальні навички (наприклад, комунікація, співпраця, використання ІКТ).

Підсумкові іспити проводяться у письмовій формі та включають запитання відкритого типу, запитання закритого типу, завдання щодо аналізу джерел і запитання з декількома варіантами відповідей.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Вчителі повинні закінчити два рівні навчання - бакалаврат (licentiate) і магістратуру з педагогічною спеціалізацією. Акредитація як вчителя є обов'язковою і надається вищими навчальними закладами.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової освіти вчителів готують до викладання історії та однієї або кількох інших дисциплін.

На рівні середньої освіти вчителів готують переважно або винятково як вчителів історії.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи не є обов'язковими. Вони проводяться акредитованими навчальними закладами за підтримки державної програми фінансування «Операційна програма людського капіталу» (Programa Operacional Capital Humano, POCH).

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- ІКТ та інноваційні навчальні ресурси
- Компетентності у сфері історичного мислення
- Методи активного навчання.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Час, відведений на історію в навчальній програмі
- Час, відведений на підготовку до уроків
- Зосередженість на вимогах іспитів та оцінювань.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В ПОРТУГАЛІЇ

Назви курсів та рівнів освіти португальською мовою:

- *Estudo do Meio, Ensino Básico Geral*
- *História e Geografia de Portugal, Ensino Básico Geral*
- *História, Ensino Básico Geral*
- *Cidadania e Mundo Atual, Cursos de Educação e Formação*
- *História A, Ensino Secundário – Curso CientíficoHumanístico (Línguas e Humanidades)*
- *História B, Ensino Secundário – Curso CientíficoHumanístico (Ciências Socioeconómicas)*

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%); «н/д» означає, що інформація відсутня.

- *História da Cultura e das Artes, Ensino Secundário – Curso Científico-Humanístico (Artes Visuais)*
- *História, Culturas e Democracia, Ensino Secundário – Curso Científico-Humanístico (Ciências Socioeconómicas, Artes Visuais, Ciências e Tecnologias)*
- *História da Cultura e das Artes, Ensino Secundário – Cursos Artísticos Especializados (Dança, Música, Canto, Design de Comunicação, Design de Produto, Produção Artística, Comunicação Audiovisual, Canto Gregoriano)*
- *Área de Integração, Cursos Profissionais*

ISCED-2 Базова середня освіта		ISCED-3 Повна середня освіта									
12		13		14		15		16		17	
	Історія приблизно 131 годин на рік (разом з курсами «Географія» та «Громадянство і розвиток»)				Історія А						
					146 годин на рік				158 годин на рік		
					Історія В 158 годин на рік Частка: н/д				Історія, культура і демократія 146 годин на рік Частка: н/д		
					Історія культури та мистецтв 158 годин на рік Частка: н/д						
					Зона інтеграції 220 годин на рік						
					Історія культури та мистецтв 105-140 годин на рік, залежно від спеціалізації (45 хв кожне)						
Громадянство і сучасний світ Навчальні години визначаються на рівні школи											

СЕРБІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

Хоча в Сербії і є приватні школи, вони дотримуються тієї самої навчальної програми з історії, що й державні школи.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Не існують.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Школи для національних меншин дотримуються державних навчальних програм, але включають до неї додатковий матеріал про культуру та історію цих меншин.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Викладання відбувається сербською мовою або однією з восьми мов національних меншин (албанською, боснійською, болгарською, хорватською, угорською, румунською, русинською, словацькою або хорватською).

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Шкіл з конкретною предметною спеціалізацією немає. На рівні профільної середньої освіти учні навчаються за напрямками з чіткою предметною спеціалізацією. Курси історії є доступними і для здобувачів професійно-технічної освіти.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Зміцнення національної ідентичності - Деякі курси - Зміцнення навичок, необхідних на ринку праці	- Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час - Новітній час - Деякі курси - Доісторичний період - Стародавній світ	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія	- Історія мистецтва - Історія національних меншин і культур - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Гендерна історія - Екологічна історія

Організація навчальної програми

Навчальна програма організована за хронологічним, тематичним та/або компетентнісним принципами.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

Підручники розробляються приватними структурами. Інститут розвитку освіти оцінює їхню якість і надає рекомендації Міністерству освіти, яке щороку видає каталог затверджених підручників. Вибір підручників відбувається на рівні шкіл. Міністерство не затверджує і не перевіряє будь-які інші додаткові навчальні матеріали або онлайн-ресурси, які вчителі можуть використовувати на уроках.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Дозволені
- Підручники з історії - Першоджерела - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)	- Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Конспекти уроків - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Відеоігри

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є есе, усні презентації/іспити,

завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел, запитання з декількома варіантами відповідей, презентації у PowerPoint, письмові звіти та дослідницькі проєкти.

Підсумкові іспити проводяться наприкінці обов'язкового курсу «Історія» на рівні базової середньої освіти і відбуваються на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору).

Підсумкові іспити проводяться у письмовій формі й складаються з запитань відкритого типу, запитань закритого типу, завдань щодо аналізу джерел та запитань з декількома варіантами відповідей.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Базова програма навчання триває два академічні роки: один рік на рівні бакалаврату і один рік на рівні магістратури. Її можна пройти на історичних факультетах університетів (у містах Белград, Новий Сад, Ниш, Косовська Митровиця). Кандидати мають прослухати педагогічні, дидактичні, психологічні та методичні дисципліни, а також пройти практику викладання у школі.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні як початкової, так і середньої школи вчителів готують винятково або переважно як викладачів історії.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи є обов'язковими. Вони проводяться Міністерством освіти, університетськими факультетами, неурядовими організаціями, асоціаціями вчителів історії та Інститутом удосконалення освіти. Запропоновані навчальні програми охоплюють такі теми, як єврейська культура та історія, антисемітизм у минулому та сьогоденні, мультиперспективність і сучасна історія Південно-Східної Європи, а також югославські війни 1990-х років.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- Дослідження національної історії
- Європейська та всесвітня історія
- ІКТ та інноваційні навчальні матеріали.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Перевантаження навчальної програми
- Час, відведений на історію в навчальних планах
- Кількість учнів у класах.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В СЕРБІЇ

Назви курсів та рівнів освіти сербською мовою:

- *Priroda i drutvo* (Природа и друштво), *Osnovna kola* (Основна школа)
- *Istorija* (Историја), *Osnovna kola* (Основна школа)
- *Svakodnevni život u prošlosti* (Свакодневни живот у прошлости) (з 2022-23 i доменер), *Osnovna kola* (Основна школа)
- *Istorija* (Историја), *Gimnazija* (Гимназија)
- *Istorija* (Историја), *Gimnazija - društveno-jezički smer / opšti tip* (Гимназија - друштвено-језички смер, општи тип)
- *Istorija* (Историја), *Gimnazija - prirodno-matematički smer* (Гимназија - природно-математички смер)

- *Religije i civilizacije (Религије и цивилизације), Gimnazija (Гимназија)*
- *Pojedinas, grupa, društvo (Појединац, група, друштво), Gimnazija (Гимназија)*
- *Osnovi geopolitike (Основи геополитике), Gimnazija (Гимназија)*
- *Istorija (Историја), Umetničke škole (Уметничке школе)*
- *Istorija (Историја), Srednje stručne trogodišnje – stari obrazovni profili (Средње стручне трогодишње - стари образовни профіли)*

ISCED-1 Початкова освіта		ISCED-2 Базова середня освіта	
ВІК УЧНІВ			
7		8	
9		10	
11		12	
Курси			
Історія не викладається на цьому рівні		Природа і суспільство 6 занять на рік (45 хв кожне) 15 занять на рік (45 хв кожне)	
		Історія 27 занять на рік (45 хв кожне) 54 заняття на рік	
Обов'язковий об'єднаний курс історії (з іншими предметами) без підсумкового оцінювання (загальна освіта) Обов'язковий окремий курс історії з підсумковим оцінюванням (загальна освіта) Вибірковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (загальна освіта) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (загальна освіта) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (загальноосвітній/соціолінгвістичний профіль (СП) та загальноосвітній профіль (ЗП)) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (загальноосвітній/природничо-математичний профіль) Вибірковий об'єднаний курс історії (з іншими предметами) з підсумковим оцінюванням (загальна освіта) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (школи мистецтва/музичні школи) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (трирічна середня професійна освіта, попередні профілі) Вибірковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (середня професійно-технічна освіта - пілотний проєкт з 2010 р.) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (дворічна середня професійна освіта, пілотний проєкт з 2010 р.) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (професійно-технічна освіта/пілотні освітні програми, що перейшли в систему з 2010 р.) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (чотирирічна середня професійно-технічна освіта/пілотні освітні програми)		Повсякденне життя у минулому	

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей вибірковий курс (%); «н/д» означає, що інформація відсутня.

- *Istorija (История), Srednje stručne četvorogodišnje - stari profil (Средње стручне четворогодишње - стари профил)*
- *Istorija (История), Srednje stručne - obrazovni profili koji od 2010. iz oglada prelaze u system (Средње стручне - образовни профіли који од 2010. из огледа прелазе у систем)*
- *Istorija (История), Srednje stručne – srednje stručne dvogodišnje, ogledni profil od 2010 (Средње стручне двогодишње - огледни профил од 2010)*
- *Istorija (История), Srednje stručne - ogledni profil od 2010 (Средње стручне - огледни профил од 2010)*

ISCED -3		Повна середня освіта										
		13	14	15	16	17	18					
				Історія 56 занять на рік (45 хв кожне)	Історія							
		(45 хв кожне)	51 заняття на рік (45 хв кожне)		56 занять на рік (3П) 56 занять на рік (СП) (45 хв кожне)	56 занять на рік (3П) 83 заняття на рік (СП) (45 хв кожне)	50 занять на рік (3П) 74 заняття на рік (СП) (45 хв кожне)					
		27 занять на рік (45 хв кожне) Частка: н/д		Історія 56 занять на рік (45 хв кожне)								
				Особистість, група та суспільство 27 занять на рік (45 хв кожне) Частка: н/д	Релігія і суспільство							
					56 занять на рік (45 хв кожне)	50 занять на рік (45 хв кожне) Частка: н/д						
				Вступ до геополітики								
				56 занять на рік (45 хв кожне) 50 занять на рік (45 хв кожне) Частка: н/д								
				Історія								
				53 з янтя на рік (45 хв кожне)	53 заняття на рік (45 хв кожне)	26 занять на рік (45 хв кожне)						
				Історія 79 занять на рік (45 хв кожне)	Історія з обраної теми 27 занять на рік (45 хв кожне) Частка: н/д							
				Історія								
				50 занять на рік (45 хв кожне)	48 занять на рік (45 хв кожне)							
				Історія 55 занять на рік (45 хв кожне)								
				Історія 53 заняття на рік (45 хв кожне)								

СЛОВЕНІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

У Словенії є приватні школи, які можуть дотримуватися окремої навчальної програми з історії.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Не існують.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Школи для італійської та угорської національних меншин включають у свої навчальні програми з історії більше матеріалу з їхньої національної історії.

4. Чи викладають історію різними мовами?

У деяких школах для угорської національної меншини навчання ведеться двома мовами.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Шкіл з конкретною предметною спеціалізацією немає. Курси з історії є доступними для здобувачів професійно-технічної освіти.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Зміцнення національної ідентичності - Деякі курси - Розвиток компетентностей для культури демократії - Зміцнення навичок, корисних на ринку праці. - Розвиток компетентностей історичного мислення	- Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час - Новітній час	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія	- Історія мистецтва - Екологічна історія - Гендерна історія - Історія національних меншин і культур - Деякі курси - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Історія міграції

Організація навчальної програми

Навчальна програма організована за хронологічним, тематичним та/або компетентнісним принципами.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

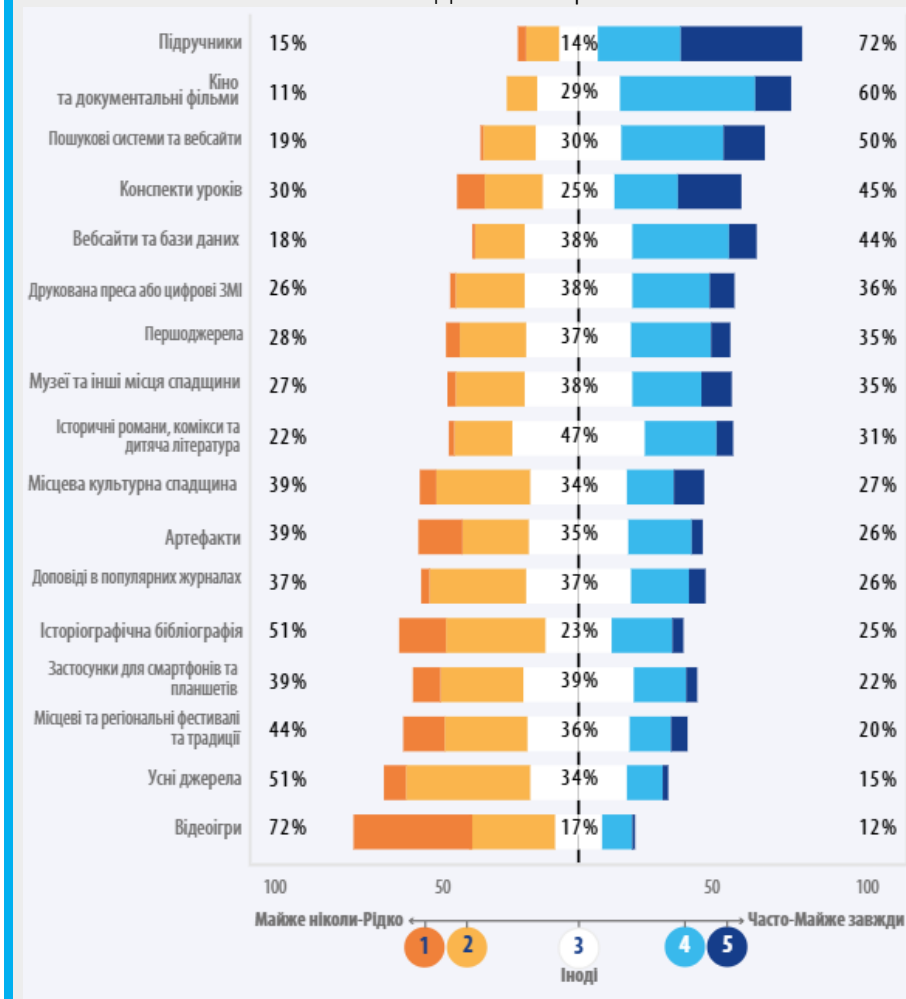
Відбір матеріалів для викладання відбувається на рівні школи, і вчителям дозволяється використовувати матеріали, не затверджені державними органами, без будь-яких обмежень.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Дозволені	Немає регулювання
- Історіографічна бібліографія - Підручники з історії - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Першоджерела - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Першоджерела - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки) - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою	- Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Конспекти уроків	Відеоігри

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є портфоліо, есе, усні презентації/іспити, завдання на перевірку знань, завдання на аналіз джерел.

Підсумкові іспити є обов'язковими для курсу «Історія» на рівні базової середньої освіти і необов'язковими для курсу «Історія» на рівні профільної середньої освіти (обидва курси є обов'язковими). Іспити проводяться на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору).

Підсумкові іспити проводяться у письмовій формі та складаються з запитань відкритого типу, запитань закритого типу, запитань на основі джерел та запитань з декількома варіантами відповідей.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Програми базової підготовки вчителів забезпечуються університетами, Національним інститутом освіти та вчительськими об'єднаннями.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової та середньої школи вчителів готують до викладання історії та однієї або кількох інших дисциплін.

13. *Які існують можливості для підвищення кваліфікації?*

Програми з підвищення кваліфікації без відриву від роботи не є обов'язковими. Вони проводяться експертами з Національного інституту освіти та університетів і частково фінансуються Міністерством освіти. Вчителі мають максимум п'ять робочих днів на рік для відвідування курсів з підвищення кваліфікації.

14. *Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?*

- Методи активного навчання
- ІКТ та інноваційні навчальні матеріали
- Компетентності історичного мислення.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. *Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?*

- Перевантаження навчальної програми
- Час, відведений на історію в навчальних планах
- Кількість учнів у класах.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В СЛОВЕНІЇ

Назви курсів та рівнів освіти словенською мовою:

- Spoznavanje okolja, Osnovna šola, prva triada
- Družba, Osnovna šola, druga triada
- Zgodovina, Osnovna šola, tretja triada
- Zgodovina, Gimnazija
- Zgodovina, Srednje tehniško strokovne šole
- Družboslovje, Poklicne šole
- Zgodovina, Poklicne šole

ISCED-1 Початкова освіта				ISCED-2 Базова середня освіта		
ВІК УЧНІВ						
6	7	8	9	10	11	12
КУРСИ						
Ознайомлення з навколишнім середовищем 35 занять на рік (дані про тривалість одного заняття відсутні)		Людина і суспільство 70 занять на рік (дані про тривалість одного заняття відсутні)		35 занять на рік		
				(дані про тривалість одного заняття відсутні)		
Обов'язковий об'єднаний курс історії (викладається з іншим предметом) без підсумкового оцінювання (загальна освіта) Обов'язковий окремий курс історії з підсумковим оцінюванням (загальна освіта) Обов'язковий окремий курс історії з необов'язковим підсумковим оцінюванням (загальна освіта) Обов'язковий об'єднаний курс історії (викладається з іншим предметом) без підсумкового оцінювання (професійно-технічна освіта) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (професійно-технічна освіта) Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання (професійно-технічна освіта/середні технічні та професійні навчальні заклади)						

Примітка: Історія також частково викладається на рівні дошкільної освіти (vrtec, ISCED-0).

ІСПАНІЯ

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. *Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?*

Так, існують приватні та напівприватні школи (фінансуються державою, але належать приватним суб'єктам). Усі вони дотримуються тих самих програм, що й державні, за винятком шкіл, які працюють за недержавними освітніми системами.

2. *Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?*

Деякі приватні школи мають релігійну приналежність, але, незважаючи на це, вони дотримуються навчальних програм державної системи освіти.

3. *Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?*

Не існують.

4. *Чи викладають історію різними мовами?*

В автономних спільнотах історія може викладатися іспанською мовою та/або мовою цієї громади (аранська в Каталонії, баскська в Країні Басків та Наваррі, каталонська в Каталонії та на Балеарських островах, галісійська в Галісії та валенсійська у Валенсійській громаді).

5. *Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?*

Професійно-технічні навчальні заклади, які пропонують базову професійну підготовку, працюють за адаптованою навчальною програмою з усіх непрофільних предметів, включених до

навчального плану. Навчальних закладів з конкретною предметною спеціалізацією не існує.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Зміцнення національної ідентичності - Зміцнення навичок, корисних на ринку праці.	- Новий час - Новітній час - Деякі курси - Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час	- Місцева та субнаціональна історія регіону - Національна історія - Деякі курси - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія	- Гендерна історія - Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія мистецтва - Екологічна історія

Організація навчальної програми

Усі курси організовані за тематичним принципом.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

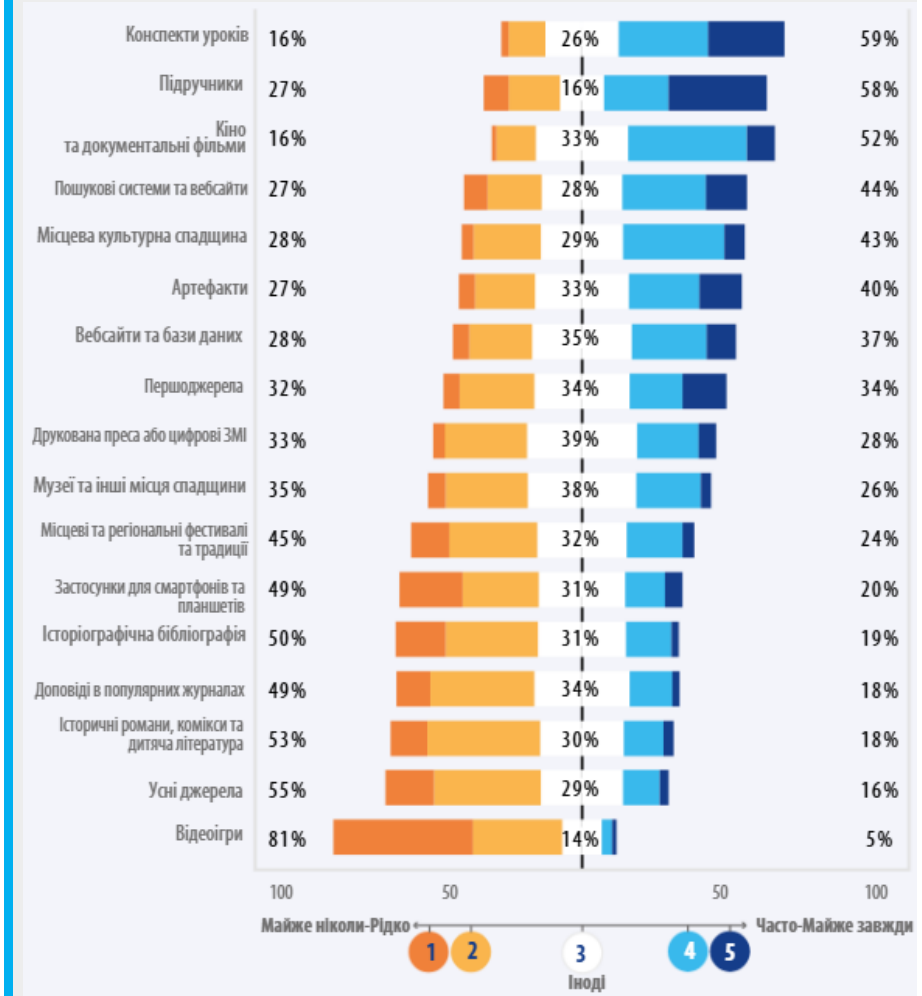
Навчальні матеріали не затверджуються національним урядом, і школи самі обирають матеріали для використання в навчальному процесі. Відповідальними за контроль за підручниками та іншими навчальними матеріалами є органи управління освітою кожної автономної громади.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Рекомендовані		Немає регулювання
- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Підручники з історії - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями	- Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Першоджерела - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Відеоігри - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)	- Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою - Конспекти уроків

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є усні презентації/іспити, завдання на

перевірку знань, завдання на аналіз джерел та запитання з декількома варіантами відповідей.

Підсумкові іспити з історії в Іспанії не проводяться.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Усі майбутні вчителі початкової школи повинні мати диплом вчителя початкової освіти, який видається університетом і зазвичай здобувається протягом чотирьох академічних років.

Потенційні викладачі середньої або професійно-технічної освіти повинні пройти спеціалізовану педагогічну підготовку на післядипломному рівні на додачу до ступеня бакалавра або рівнозначної кваліфікації. Педагогічна спеціалізація або ступінь магістра зазвичай здобувається за один навчальний рік.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової школи вчителі отримують загальну підготовку для викладання різних дисциплін.

На рівні середньої школи вчителів готують винятково або переважно як викладачів історії.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи не є обов'язковими. За розробку, розвиток і проведення цих курсів відповідають Міністерство освіти і професійної підготовки та департаменти освіти в автономних громадах.

Міністерство освіти і професійної підготовки пропонує програми безперервного професійного розвитку через Національний інститут освітніх технологій та підготовки вчителів (INTEF), за потреби у співпраці з іншими установами. Деякі з цих курсів зосереджені на використанні нових технологій в освіті та на нових методах викладання.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- Методи активного навчання
- ІКТ та інноваційні навчальні матеріали
- Компетентності історичного мислення.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Частота освітніх реформ
- Час, відведений на підготовку уроків
- Час, відведений на історію в навчальній програмі.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В ІСПАНІЇ

Назви курсів та рівнів освіти іспанською мовою:

- *Conocimiento del Medio Natural, Social y Cultural / Ciencias Sociales, Educación Primaria*
- *Geografía e Historia, Educación Secundaria Obligatoria*
- *Historia del Mundo Contemporáneo, Bachillerato*
- *Historia de España, Bachillerato*
- *Comunicación y Ciencias Sociales, Ciclos formativos de Grado Básico de Formación Profesional*

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%); «н/д» означає, що інформація відсутня.

ТУРЕЧЧИНА

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

Приватні школи дотримуються тієї ж навчальної програми з історії, що й державні.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

Школи для навчання імамів надають релігійну освіту, але дотримуються тієї ж навчальної програми з історії.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Школи національних меншин дотримуються тієї ж програми з історії, що й державні школи.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Ні, все викладання історії відбувається турецькою мовою.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

Існують професійно-технічні училища та школи з предметними спеціалізаціями в галузі суспільних наук, природничих наук, образотворчого мистецтва та спорту. Пропоновані курси історії різняться залежно від виду школи.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності - Посилення навичок, корисних на ринку праці. - Зміцнення національної ідентичності	- Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час - Новітній час	- Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія	- Історія мистецтва - Екологічна історія - Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія

Організація навчальної програми

Курс «Суспільствознавство» у першому класі організовано за хронологічним, тематичним і компетентнісним принципом. Усі інші курси побудовані за хронологічним та тематичним принципом.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

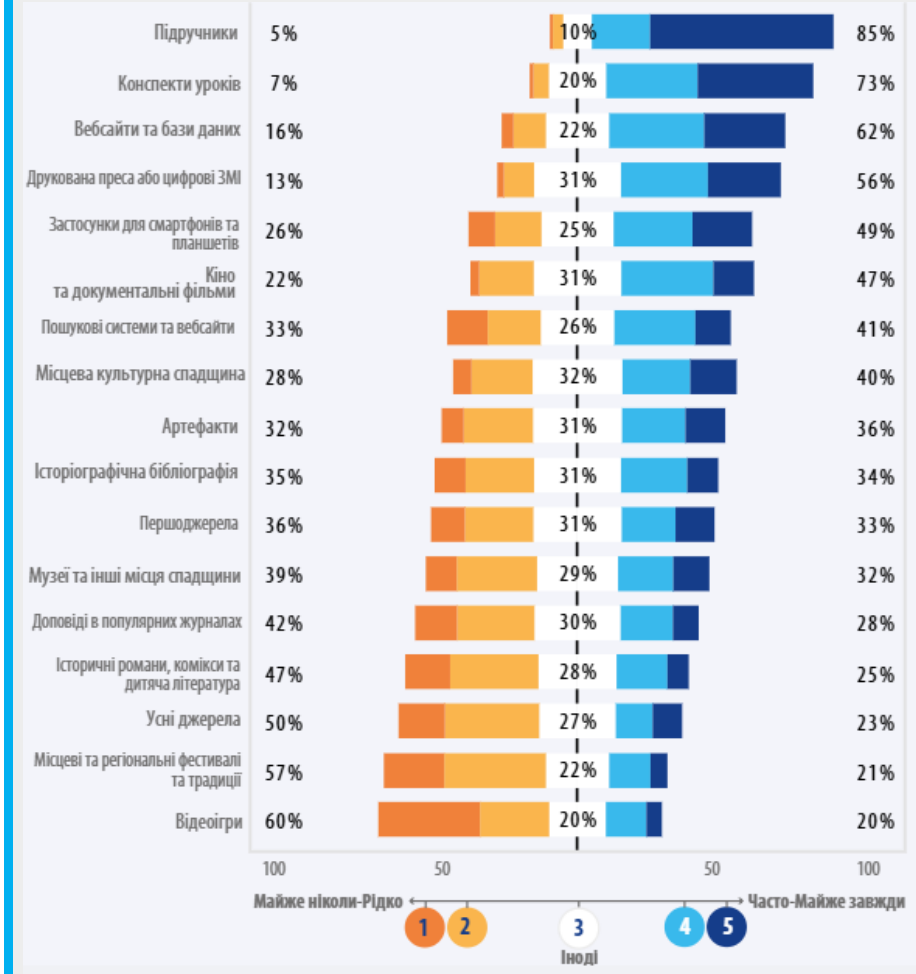
Усі навчальні матеріали розробляються приватними організаціями та Міністерством національної освіти, оцінюються та затверджуються комісіями, до складу яких входять представники Міністерства національної освіти, науковці та вчителі, на основі бальної системи оцінювання. Вчителі не мають права використовувати матеріали, які не затверджені державними органами.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Дозволені	Немає регулювання
Підручники з історії	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Першоджерела - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки) - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалені органами управління освітою	- Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Друкована преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків	Відеоігри

9. Як часто різні навчальні матеріали використовуються під час викладання історії, на думку респондентів опитування TES?

Як часто ви використовуєте такі типи навчальних матеріалів під час викладання історії?

ОЦІНЮВАННЯ

10. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є створення учнівських портфоліо, есе, усні презентації/іспити, завдання на перевірку знань, завдання

на аналіз джерел та запитання з декількома варіантами відповідей.

Підсумкові іспити проводяться в кінці кожного курсу історії в кожному класі, на національному рівні.

Під час підсумкових іспитів оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення (наприклад, критичний аналіз та оцінка історичних фактів, формулювання та обґрунтування історичних аргументів, розгляд різних точок зору), соціальна та громадянська компетентність (наприклад, навички розв'язання конфліктів, емпатія, повага до різноманітності), загальні навички (наприклад, комунікація, співпраця, використання ІКТ).

Підсумкові іспити проводяться в письмовій формі і складаються із запитань з декількома варіантами відповідей.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ

11. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?

Майбутні вчителі мають пройти початкову програму підготовки вчителів тривалістю чотири роки (або п'ять років у разі здобуття історичної освіти в поєднанні з педагогічною освітою за схемою 4+1). Кандидати повинні скласти вступний іспит, який проводить Центр оцінювання, відбору та працевлаштування (OSYM). Всі викладачі повинні бути акредитовані Радою вищої освіти.

12. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової школи вчителі отримують загальну підготовку для викладання низки дисциплін. На рівні середньої школи вчителів готують винятково або переважно як вчителів історії.

13. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Курси підвищення кваліфікації без відриву від роботи є необов'язковими. Вони організовуються Міністерством освіти і включають теми з педагогіки, методології, комп'ютерної грамотності та різних підходів до викладання. Середня тривалість навчального курсу - п'ять днів.

14. Які три напрями професійного розвитку є найбільш потрібними, на думку респондентів опитування TES?

- Компетентності історичного мислення
- Міжкультурне навчання
- Методи активного навчання.

ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

15. Якими є три перешкоди для викладання історії, які найчастіше називають респонденти опитування TES?

- Час, відведений на історію в навчальній програмі
- Перевантаження навчальної програми
- Зосередженість на вимогах іспитів та оцінювань.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ

Перелік спеціалізацій на рівні повної середньої освіти (Ortaöğretim):

AL	Anadolu Lisesi (Анатолійська середня школа ⁴)
FL	Fen Lisesi (Середня школа природничих наук)
GSL	Güzel Sanatlar Lisesi (Середня школа образотворчого мистецтва)
SL	Sport Lisesi (Спортивна середня школа)
SBL	Sosyal Bilimler Lisesi (Середня школа суспільних наук)
MTAL	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi (Професійно-технічна анатолійська старша школа)
MTEM	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi (Центр професійно-

⁴ прим. перекл. Анатолійські середні школи - це державні середні школи в Туреччині, які приймають своїх учнів відповідно до високих балів загальнонаціонального стандартизованого тесту (LGS).

технічної освіти)
 AIHL Anadolu İmam Hatip Lisesi (Анатолійська середня школа для навчання імамів)

Назви курсів та рівнів освіти турецькою мовою та додаткова інформація:

- Суспільствознавство – Sosyal Bilgiler, İlkokul
- Суспільствознавство – Sosyal Bilgiler, Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu
- Історія революції в Турецькій Республіці та кемалізм – Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi, Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu, Ortaöğretim
- Історія – Tarih, Ortaöğretim
- Загальна історія мистецтва – Genel Sanat Tarihi, Ortaöğretim (Güzel Sanatlar Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi)

Загальна історія Туреччини – Ortak İslam Tarihi, Ortaokul ve Ortaöğretim
 Історія ісламської науки – İslam Bilim Tarihi, Ortaokul ve Ortaöğretim

Тип школи	Вікова група	Тип школи	Вікова група
Anadolu Lisesi	15-16	Anadolu Lisesi	15-16
Fen Lisesi	15-16	Fen Lisesi	15-16
Güzel Sanatlar Lisesi	14-16	Güzel Sanatlar Lisesi	14-16
Spor Lisesi	16	Spor Lisesi	16
Sosyal Bilimler Lisesi	15	Sosyal Bilimler Lisesi	15
Anadolu İmam Hatip Lisesi	16	Anadolu İmam Hatip Lisesi	16
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	16-17	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	16-17
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkez	16-17	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkez	16-17

- Історія ісламу – İslam Tarihi, Ortaöğretim (Anadolu İmam Hatip Lisesi)
- Історія мистецтв – Sanat Tarihi, Ortaöğretim

Тип школи	Вікова група	Категорія
Anadolu Lisesi	15-17	Вибірково
Fen Lisesi	14-17	Вибірково
Güzel Sanatlar Lisesi	16-17	Вибірково
Spor Lisesi	16-17	Вибірково
Sosyal Bilimler Lisesi	15	Обов'язково
Anadolu İmam Hatip Lisesi	16-17	Вибірково

- Історія турецької культури та цивілізації – Türk Kültür ve Medeniyet Tarihi, Ortaöğretim

Тип школи	Вікова група	Категорія
Sosyal Bilimler Lisesi	16-18	Обов'язково
Anadolu Lisesi	16-18	Вибірково
Fen Lisesi	16-18	Вибірково
Güzel Sanatlar Lisesi	16-18	Вибірково
Spor Lisesi	16-18	Вибірково
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	16-18	Вибірково
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkez	16-18	Вибірково
Anadolu İmam Hatip Lisesi	16-18	Вибірково

- Вибірковий курс історії – Seçmeli Tarih, Ortaöğretim

Тип школи	Вікова група
Anadolu Lisesi	16-18
Güzel Sanatlar Lisesi	16-18
Spor Lisesi	16-18
Anadolu İmam Hatip Lisesi	16-18
Sosyal Bilimler Lisesi	16-18
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	16-18
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkez	16-18

- Сучасна турецька та світова історія – Çağdaş Türk ve Dünya Tarihi, Ortaöğretim

Тип школи	Вікова група	Категорія
Sosyal Bilimler Lisesi	17-18	Обов'язково
Anadolu Lisesi	17-18	Вибірково
Fen Lisesi	17-18	Вибірково
Güzel Sanatlar Lisesi	16-18	Вибірково
Spor Lisesi	16-18	Вибірково
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	16-18	Вибірково
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkez	16-18	Вибірково
Anadolu İmam Hatip Lisesi	17-18	Вибірково

- Історія ісламського мистецтва Туреччини – Türk İslam Sanatı Tarihi, Ortaöğretim

Тип школи	Вікова група	Категорія
Anadolu Lisesi	16-18	Обов'язково
Anadolu İmam Hatip Lisesi	16-18	Вибірково

- Історія турецької музики – Türk Müziği Tarihi, Ortaöğretim (Güzel Sanatlar Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi)
- Історія турецької та західної музики – Türk ve Batı Müziği Tarihi, Ortaöğretim (Güzel Sanatlar Lisesi)
- Історія сучасного світового мистецтва – Çağdaş Dünya Sanatı Tarihi, Ortaöğretim (Güzel Sanatlar Lisesi) Physical education and sports history – Beden Eğitimi ve Spor Tarihi, Ortaöğretim (Spor Lisesi)

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В ТУРЕЧЧИНІ

Детальніша інформація про курси, що викладаються в різних класах школи, наведена на попередніх сторінках.

ISCED-1 Початкова освіта		ISCED-2 Базова середня освіта			
ВІК УЧНІВ					
6	7	8	9	10	11
КУРСИ					
Історія не викладається на цьому рівні		Суспільство-знавство 108 годин на рік (40 хв кожне)		Суспільствознавство	

- **Обов'язковий об'єднаний** курс історії (з іншими предметами) з підсумковим оцінюванням (для учнів усіх шкіл)
- **Обов'язковий окремий** курс історії з підсумковим оцінюванням (для учнів усіх шкіл)
- **Вибірковий окремий** курс історії з підсумковим оцінюванням (для учнів усіх шкіл)
- **Вибірковий окремий** курс історії з підсумковим оцінюванням (для учнів окремих типів шкіл)
- **Окремий** курс історії з підсумковим оцінюванням, обов'язковий для учнів деяких типів шкіл, факультативний для інших учнів
- **Обов'язковий окремий** курс історії з підсумковим оцінюванням (для учнів деяких типів шкіл)

Примітка: «Частка» вказує на частку всіх учнів на цьому рівні, які обрали цей курс за вибором (%).

ISCED-3 Повна середня освіта					
12	13	14	15	16	17
108 занять на рік (40 хв кожне)	Історія Республіки Туреччина 72 заняття на рік (40 хв кожне)	Історія 72 заняття на рік (40 хв кожне)	Історія Республіки Туреччина 72 заняття на рік (40 хв кожне)	Історія Республіки Туреччина 72 заняття на рік (40 хв кожне)	
	Загальна історія Туреччини 72 заняття на рік (40 хв кожне) Тільки у 2021-22 рр. Частка: 3.55%	Загальна історія Туреччини 72 заняття на рік (40 хв кожне) Частка: 23.0%			
		Історія науки Ісламу 72 заняття на рік (40 хв кожне) Частка: 0%			
				Історія Ісламу 72 заняття на рік (40 хв кожне) Частка: 2.92%	
		Історія мистецтва 72 заняття на рік (40 хв кожне) Частка (середня за всі вибіркові курси): 1.52%			
			Загальна історія мистецтва 72 заняття на рік (40 хв кожне)	Історія турецької культури та цивілізації 72-144 заняття на рік (40 хв кожне) Частка: 19.6%	
				Вибірковий курс історії 72 заняття (40 хв кожне) Частка: 19.6%	
				Сучасна турецька та світова історія 72-144 заняття на рік (40 хв кожне) Частка (середня за всі вибіркові курси): 17.9%	
				Історія ісламського мистецтва Туреччини 72 заняття на рік (40 хв кожне)	
Фізичне виховання та історія спорту 72 заняття на рік (40 хв кожне)	Історія сучасного світового мистецтва 72 заняття на рік (40 хв кожне) Тільки у 2021-22 рр.	Історія турецької та західної музики 72 заняття на рік (40 хв кожне)	Історія турецької музики 72 заняття на рік (40 хв кожне)		

УКРАЇНА (КРАЇНА-СПОСТЕРІГАЧ)

ВИДИ ШКІЛ ТА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ З ІСТОРІЇ

1. Чи існують приватні школи з окремими навчальними програмами з історії?

В Україні є приватні школи. Національні навчальні програми з історії затверджуються Міністерством освіти і науки України і є обов'язковими до виконання всіма закладами загальної середньої освіти незалежно від їхньої форми власності.

2. Чи існують релігійні школи або школи з релігійною приналежністю, які мають окремі навчальні програми з історії?

В Україні є релігійні школи. Національні навчальні програми з історії затверджуються Міністерством освіти і науки України і є обов'язковими до виконання всіма закладами загальної середньої освіти незалежно від їхньої форми власності.

3. Чи існують спеціальні форми викладання історії для національних меншин?

Не існують. Для осіб, які належать до національних меншин, викладання історії відбувається відповідно до державного стандарту (затвердженого урядом) та навчальних програм, затверджених Міністерством освіти і науки України.

4. Чи викладають історію різними мовами?

Підручники з історії перекладаються мовами національних меншин.

5. Чи існують школи, які надають спеціалізацію з певного предмета та/або професійно-технічну освіту з історичним спрямуванням?

У деяких школах та класах на рівні профільної середньої освіти (10-11 або 12 класи) є предметна спеціалізація з історії з більшою

кількістю навчальних годин, відведених на вивчення курсів історії: історичний профіль та історико-філологічний профіль.

Учні загальноосвітніх та професійно-технічних шкіл мають однакову навчальну програму з історії.

6. Якими є основні цілі та зміст навчальних програм, заявлені державними органами управління освітою?

Цілі, представлені в навчальній програмі «дуже добре» або «досить добре»	Історичні періоди	Географічні рамки	Підходи
Усі або більшість курсів			
- Обізнаність про культурне розмаїття минулих суспільств/культурну спадщину - Розвиток компетентностей для культури демократії - Розвиток компетентностей історичного мислення - Покращення ключових навичок навчання та навичок XXI століття (зокрема, вміння розв'язувати проблеми, співпрацювати та творчо мислити) - Зміцнення національної ідентичності - Деякі курси - Обізнаність про глобальні виклики сучасності (наприклад, забруднення навколишнього середовища, міграція, біженці) - Сприяння історичній емпатії та/або мультиперспективності	- Доісторичний період - Стародавній світ - Середньовіччя - Ранній новий час - Новий час - Новітній час	- Національна історія - Регіональна історія (наднаціональна) - Європейська історія - Всесвітня історія - Деякі курси - Місцева та субнаціональна історія регіону	- Історія національних меншин і культур - Історія міграції - Політична та військова історія - Соціальна та економічна історія - Деякі курси - Історія мистецтва - Екологічна історія - Гендерна історія

Організація навчальної програми

Навчальна програма організована за хронологічним, тематичним та/або компетентнісним принципами.

ПІДРУЧНИКИ ТА ІНШІ НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

7. Які органи та/або суб'єкти відповідають за створення чи затвердження навчальних матеріалів з історії?

Міністерство освіти і науки України та Інститут модернізації змісту освіти відповідають за проведення конкурсного відбору та видання підручників з історії.

8. Якою є політика щодо використання навчальних матеріалів?

Обов'язкові	Рекомендовані	Дозволені
Підручники з історії	- Застосунки для смартфонів та планшетів на історичну тематику - Артефакти (зокрема, картини, архітектурні споруди, скульптури, сучасне мистецтво) - Аудіо джерела (зокрема, музика, звук роботи парового двигуна) - Аудіовізуальні джерела (наприклад, кінохроніки, приватні архіви, рекламні ролики) - Кіно та документальні фільми на історичну тематику - Історіографічна бібліографія - Література (наприклад, історичні чи графічні романи) - Усні джерела (інтерв'ю з бабусями, дідусями, родичами, сусідами тощо) - Першоджерела - Доповіді на історичну тематику в популярних журналах - Візуальні джерела (наприклад, картини, фотографії, малюнки)	- Місцева культурна спадщина (наприклад, костюми, кулінарні традиції, святкування) - Місцеві та регіональні фестивалі та традиції, пов'язані з історичними подіями - Музеї та інші місця інтерпретації спадщини - Друкowana преса або цифрові ЗМІ (газети та журнали) - Пошукові системи та вебсайти на історичну тематику, без вимоги їх схвалення органами управління освітою - Конспекти уроків - Відеоігри - Вебсайти та бази даних на історичну тематику, схвалену органами управління освітою

ОЦІНЮВАННЯ**9. Які форми оцінювання вимагаються органами управління освітою і на якому рівні здійснюється таке оцінювання?**

Обов'язковими методами оцінювання, які повинні використовувати вчителі, є формувальне та підсумкове оцінювання. Вчителі також зобов'язані використовувати критерії оцінювання, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.

З історії також проводиться підсумкова атестація.

Для учнів, які здобувають базову середню освіту (9 клас), передбачена вибіркова форма підсумкової атестації (державна підсумкова атестація) з курсів «Історія України» та «Всесвітня історія». Державна підсумкова атестація для учнів 9-х класів проводиться у школах.

Для учнів, які здобувають повну загальну середню освіту на профільному рівні (11 або 12 клас), передбачена вибіркова форма підсумкової атестації (державна підсумкова атестація) з курсу «Історія України». Державна підсумкова атестація для учнів 11 або 12 класів проводиться на загальнонаціональному рівні Українським центром оцінювання якості освіти.

Під час державної підсумкової атестації оцінюються такі галузі знань: знання навчального матеріалу з історії, компетентності історичного мислення, а також соціальні та громадянські компетентності.

Підсумкова атестація проводиться в письмовій формі і містить запитання як закритого, так і відкритого типу.

Примітка: Державна підсумкова атестація не проводиться з 2020 року через пандемію Covid-19 та воєнну агресію РФ проти України.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ**10. Якими є необхідні попередні умови для викладання історії?**

Потенційні вчителі історії зобов'язані пройти програму початкової підготовки вчителів, яку надають педагогічні заклади вищої освіти, та здобути ступінь бакалавра за чотирирічною програмою навчання. Крім того, кандидат на посаду вчителя може здобути загальний ступінь бакалавра або магістра в будь-якому закладі вищої освіти. Такі вчителі повинні пройти однорічне стажування на своєму робочому місці протягом першого року роботи. Складання спеціального вступного іспиту не вимагається. Не існує також особливих передумов для того, щоб стати вчителем історії на заміну.

11. Чи здійснюється підготовка вчителів з додаткових предметів, а також з історії як навчальної дисципліни та дидактики історії?

На рівні початкової освіти вчителі отримують загальну підготовку для викладання різних навчальних дисциплін.

На рівні середньої освіти вчителів готують до викладання історії та однієї або кількох інших навчальних дисциплін.

12. Які існують можливості для підвищення кваліфікації?

Відповідно до законодавства, вчителі повинні брати участь у професійному розвитку. Щорічне навчання є обов'язковим, а необхідна кількість годин для професійного розвитку має становити щонайменше 150 годин протягом п'ятирічного періоду.

Закон України «Про освіту» (2017) запровадив академічну свободу для педагогічних працівників, послабивши регулювання моделі професійного розвитку вчителів. Вчителі можуть самостійно обирати заклади, де вони проходять курси підвищення кваліфікації. Педагоги мають право обирати надавачів освітніх послуг з підвищення кваліфікації, які розробляють їхні навчальні програми з урахуванням професійних стандартів.

КУРСИ ІСТОРІЇ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬСЯ В УКРАЇНІ**Додаткова інформація:**

Наразі в українській системі освіти впроваджується реформа «Нова українська школа». В той час як стара система передбачала 11-річну загальну освіту (для дітей віком від 6 до 17 років), то нова система передбачає здобуття повної загальної середньої освіти протягом 12 років (для дітей віком від 6 до 18 років) у три етапи: початкова освіта (1-4 класи), базова середня освіта (5-9 класи), профільна середня освіта (10-12 класи).

Поточний стан реформи у 2023/24 навчальному році характеризується тим, що для вікової групи 6-12 років (1-6 класи) нова програма впроваджена по всій країні. Учні 12-17 років (7-11 класи) все ще навчаються за старою програмою.

Заміна старих курсів на нові відбуватиметься поступово, протягом річного циклу. У 7 класі нові курси наразі експериментально впроваджуються в деяких школах, а у вересні 2024 року вони будуть запроваджені по всій країні.

ISCED-1 Початкова освіта				ISCED-2 Базова середня освіта	
ВІК УЧНІВ					
6	7	8	9	10	11
КУРСИ					
Історія не викладається на цьому рівні				Вступ до історії	Історія України
					Всесвітня історія
				Україна і світ, вступ до історії України та громадянської освіти	
				Вивчення історії та суспільства	
Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання. Замінений новими програмами в рамках реформи «Нова українська школа» Обов'язковий об'єднаний курс історії (викладається разом з іншим предметом) без підсумкового оцінювання Обов'язковий окремий курс історії з необов'язковим підсумковим оцінюванням Обов'язковий окремий курс історії без підсумкового оцінювання Обов'язковий окремий курс історії з необов'язковим підсумковим оцінюванням, який буде впроваджено в рамках реформи «Нова українська школа» у наступні роки (наразі впроваджується у 7-му класі) Обов'язковий окремий курс історії з підсумковим оцінюванням					
A Школи можуть обирати, які саме курси будуть викладатися: два окремі (A) чи один комплексний (B).					

					ISCED -3 Профільна середня освіта	
12	13	14	15	16	17	
Історія України			A	Історія України		
Всесвітня історія			A	Всесвітня історія		
Історія: Україна і світ			B	Історія: Україна і світ		
					Реформа «Нова українська школа» передбачає трирічну профільну середню освіту (профільна освіта). Наразі відсутня інформація про програми, які будуть викладатися на цьому рівні	

ЧОМУ МИ ВИВЧАЄМО ІСТОРІЮ?

Історична освіта отримує все більше визнання за її внесок у виховання демократичного громадянства. Знання минулого важливе не лише заради самого знання, але й для розвитку у молоді навичок аналітичного та критичного мислення. Воно має не лише надавати їм фактичну інформацію, але й розвивати їхнє історичне мислення, що дозволить їм стати поінформованими, активними громадянами. За умови якісного викладання історія як навчальний предмет може відігравати вирішальну роль у розбудові та підтримці демократичних суспільств. Спосіб викладання історії має значення. Метою Обсерваторії з викладання історії в Європі (ОНТЕ) є створення чіткої картини щодо стану викладання історії в країнах-членах Обсерваторії. Для цього ОНТЕ публікує загальні звіти про стан викладання історії в Європі та тематичних звітів ОНТЕ, які досліджують окремі сфери, що представляють інтерес, і те, як вони представлені на уроках історії.

Цей перший Загальний звіт ОНТЕ щодо стану викладання історії в Європі відображає стан викладання історії в країнах-членах ОНТЕ. Він охоплює такі теми, як роль історії в освітніх системах, тематичні акценти в навчальних програмах, використання підручників з історії та інших навчальних матеріалів, кращі педагогічні практики, результати навчання та оцінювання, а також інформацію про вчителів історії та їхню професійну підготовку.

Рада Європи є провідною організацією з захисту прав людини на континенті. До її складу входять 46 держав-членів, у тому числі всі члени Європейського Союзу. Усі держави-члени Ради Європи підписали Європейську конвенцію з прав людини - договір, спрямований на захист прав людини, демократії та верховенства права. Європейський суд з прав людини здійснює нагляд за виконанням Конвенції в державах-членах.

*Друк цього перекладу став можливим завдяки підтримці
Університету Григорія Сковороди в Переяславі в особі ректора
Віталія Коцура, доктора історичних наук, професора*

Переклад з англійської мови та літературне редагування здійснили:

Марина Кафтан, експертка з контенту (громадянська та історична галузь) Офісу впровадження Нової української школи Міністерства освіти і науки України

Сергій Шкабко, керівник експертної групи з європейської інтеграції директорату європейської інтеграції Міністерства освіти і науки України, кандидат історичних наук, член Ради правління Обсерваторії з викладання історії в Європі Ради Європи - представник України

Олександра Гусак, генеральний директор директорату європейської інтеграції Міністерства освіти і науки України, кандидат економічних наук

Михайло Мішин, головний спеціаліст експертної групи з європейської інтеграції директорату європейської інтеграції Міністерства освіти і науки України, аспірант кафедри історії України Факультету суспільно-гуманітарних наук Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Юлія Реброва, студентка 4 курсу Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Юлія Шийка, студентка 4 курсу Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Верстка: Я. Домбровська

Агенти з продажу публікацій Ради Європи

Видавництво Ради Європи

F-67075 STRASBOURG

Cedex Tel.: + 33 (0)3 88 41 25 81

E-mail: publishing@coe.int

Website: <http://book.coe.int>

Підписано до друку 05.05.2025 р. Формат 60х84 1/8.

Папір офсет. Гарнітура Calibri Light (Заголовки).

Зам. № 06/25. Ум. друк. арк. 3.6.

Виготівник: ФОП Домбровська Я. М.,

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

ДК № 6366 від 22.08.2018 р.

08055, Київська обл., Макаріївський р-он, с. Вільне,
вул. Чапаєва, 16а, e-mail: devis519@ukr.net

ISBN: 978-6-17856-200-7

Чому ми вивчаємо історію?

Історична освіта отримує все більше визнання за її внесок у виховання демократичного громадянства. Знання минулого важливе не лише заради самого знання, але й для розвитку у молоді навичок аналітичного та критичного мислення. Воно має не лише надавати їм фактичну інформацію, але й розвивати їхнє історичне мислення, що дозволить їм стати поінформованими, активними громадянами.

За умови якісного викладання історія як навчальний предмет може відігравати вирішальну роль у розбудові та підтримці демократичних суспільств.

Спосіб викладання історії має значення.

Метою Обсерваторії з викладання історії в Європі (ОНТЕ) є створення чіткої картини щодо стану викладання історії в країнах-членах Обсерваторії. Для цього ОНТЕ публікує загальні звіти про стан викладання історії в Європі та тематичних звітів ОНТЕ, які досліджують окремі сфери, що представляють інтерес, і те, як вони представлені на уроках історії.

Цей перший Загальний звіт ОНТЕ щодо стану викладання історії в Європі відображає стан викладання історії в країнах-членах ОНТЕ. Він охоплює такі теми, як роль історії в освітніх системах, тематичні акценти в навчальних програмах, використання підручників з історії та інших навчальних матеріалів, кращі педагогічні практики, результати навчання та оцінювання, а також інформацію про вчителів історії та їхню професійну підготовку.

www.coe.int/ohte

X @CoE_History

Facebook @ONTECOE

УКР

Рада Європи є провідною організацією з захисту прав людини на континенті. До її складу входять 46 держав-членів, у тому числі всі члени Європейського Союзу. Усі держави-члени Ради Європи підписали Європейську конвенцію з прав людини - договір, спрямований на захист прав людини, демократії та верховенства права. Європейський суд з прав людини здійснює нагляд за виконанням Конвенції в державах-членах.

www.coe.int

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

OBSERVATORY
ON HISTORY TEACHING
IN EUROPE

